

НАУКА БЕЗ КОРДОНІВ
МІЖНАРОДНІ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

*XIV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

**«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ НАУКИ»**

Тези доповідей

Частина 2

28 лютого 2019 р.

Дніпро
2019

УДК 0.82

ББК 94.3

Інноваційні підходи до розвитку сучасної науки: XIV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Дніпро, 28 лютого 2019 р. – Ч. 2. – Дніпро: НОК, 2019 – 88 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XIV міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Інноваційні підходи до розвитку сучасної науки». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Бик Н. В. Психологічний аналіз екстремальних факторів професійної діяльності рятувальників.....	5
Блохіна І. О. Культурологічні аспекти професійної підготовки майбутніх управлінців вищих навчальних закладів.....	10
Горошкевич Н. Є. Застосування сучасних психотерапевтичних шаблонів у навчальному процесі вищих навчальних закладів.....	14

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Боднар Т. О. Процес модернізації вищої педагогічної освіти Польщі як один із етапів вдосконалення якості підготовки педагогів.....	18
Варава І. П. Методичні основи формування готовності до фахового самовдосконалення майбутніх техніків-програмістів.....	22
Компанець Н. М. Інноваційний підхід до вивчення іноземної мови	25
Крюкова Є. С., Америкдзе О. С. Використання платформи Kahoot у вивченні англійської мови.....	29
Лемешко Л. Ю. Сутність художньо-творчої компетентності техніків-конструкторів одягу.....	31
Масник Ю. І., Ткачук О. В. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів на уроках української мови під час вивчення власних і загальних іменників.....	36
Прокопишин Б. М., Ткачук О. В. Робота з фразеологізмами як засіб розвитку мовлення молодших школярів на уроках української мови у 4 класі.....	44
Середіна І. А. Формування підприємницької компетентності в дискусії сучасної педагогіки.....	50

Сухай Б. Б., Ткачук О. В. Форми і методи роботи з лексичним значенням слова на уроках української мови у початковій школі.....	55
Тищенко Н. А. Творческая составляющая в обучении иностранному языку средствами веб технологий.....	62
Тільняк Н. В., Тільняк А. Я. Використання інтерактивних технологій навчання у професійній підготовці майбутніх інженерів..	65
Ткачук В. М., Ткачук О. В. Національно-патріотичне виховання учнів молодшого шкільного віку під час вивчення прикметника.....	68
Khomenko O. V. Blending learning as a conversion of traditional education.....	74
Шалова Н. С. Важливість застосування ділових ігор у на заняттях з іноземної мови в технічному вузі.....	78
Щербань Л. М. Проблема самообразования в техническом вузе	82
Яблунівська К. О. Формування екологічної компетентності засобами інтерактивних технологій.....	85

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ФАКТОРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЯТІВНИКІВ

Бик Н. В.,

*студентка навчально-наукового інституту
соціально-педагогічної та мистецької освіти*

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

м. Мелітополь, Україна

Проблематика роботи полягає у визначенні екстремального характеру професійної діяльності працівників рятувальних підрозділів Держаної служби України з надзвичайних ситуацій, які безпосередньо беруть участь у ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного або соціально-політичного характеру, що зумовлює високий рівень ризику виникнення у них нервово-психічних розладів, психічної дезадаптації і стресових станів. Такі негативні впливи нерідко стають причиною зривів у професійній діяльності, зниженні працездатності, міжособистісних конфліктів, порушень дисципліни, інших негативних явищ, що у результаті призводить до зниження успішності професійної діяльності рятувальників у цілому.

Актуальність проблеми дослідження полягає в тому, що постійне зростання кількості надзвичайних ситуацій антропогенного, соціально-політичного чи природного характеру диктує необхідність психологічної готовності персоналу служб екстреної допомоги до роботи в подібних умовах, тому що від цього залежить ефективність їхньої

діяльності в надзвичайній ситуації, а також вага і тривалість психологічних наслідків, що впливають на їх власний психологічний стан.

Проблема розвитку психологічної стійкості та саногенного потенціалу працівників рятувальних підрозділів є професійно значущою для МНС України, від неї залежить не тільки ефективність діяльності рятувальників, але й порятунок постраждалого населення.

Об'єкт дослідження – саногенний потенціал особистості рятувальника.

Предметом дослідження є особливості процесу розвитку саногенного потенціалу особистості рятувальника засобами стрес-менеджменту.

Мета роботи полягає в теоретичному і емпіричному дослідженні чинників саногенного потенціалу особистості та процесу розвитку саногенного потенціалу засобами стрес-менеджменту.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що визначена та апробована корекційна програма із застосуванням засобів стрес-менеджменту може застосовуватися психологами в процесі реалізації психологічного супроводу рятувальників Державної служби України з надзвичайних ситуацій для підвищення рівня стресостійкості та професійної витривалості.

Теоретико-методологічною основою дослідження стали: загальнотеоретичні положення наукової психології про сутність особистості, закономірності її становлення та розвитку (Б. Г. Ананьєв, Л. С. Виготський, В. С. Мерлін, В. М. Мясищев, К. К. Платонов, С. Л. Рубінштейн, А. В. Петровський); питання розвитку та діагностики стресів і неврозів (В. Н. Мясищева, З. Фрейда, А. Адлера); питання низького рівня стресостійкості, прояви посттравматичного стресового розладу (Н. В. Тарабріна).

Специфічна особливість робочого процесу рятувальників виражається в очевидності соціальної значущості та екологічної цінності роботи. Крім того дана професія ґрунтується на глибоких емоційних переживаннях, адже ці фахівці регулярно стикаються із загибеллю людей. Стосовно до діяльності рятувальника можна виділити екстремальні ситуації (у ході ліквідації надзвичайної ситуації) і ситуації повсякденної діяльності. Ці ситуації зв'язані між собою предметом, часом, місцем і послідовністю виконання діяльності фахівця.

Екстремальна ситуація – така значима для людини ситуація, у якій її суб'єктивна оцінка своїх можливостей по досягненню поставлених цілей показує їхню недостатність і це викликає психічну напруженість. Екстремальна ситуація розвивається в умовах конкретної об'єктивної обстановки, під впливом конкретних факторів. Під час виконання професійного обов'язку рятувальник стикається з:

- постійною загрозою життю і здоров'ю;
- безперервним нервово-психічним напруженням, які викликано систематичною роботою в незвичайній середовищі (при високій температурі, високій щільності диму, шумі, підвищеної вологості повітря, обмеженої видимості, токсичністю у середовищі та інше);
- емоційними і стресовими розладами (винесення поранених і обпечених під час надзвичайних ситуацій);
- дискомфортом станом через безперервного перебування в бойовому одязі і спорядженні;
- труднощами, які пов'язані з проведення бойових робіт в обмеженому просторі [4].

Рятівник повинен володіти певними здібностями і якостями, необхідними, під час спасіння людей. До таких якостей, насамперед, відносять: відповідальність, сміливість, емоційну стійкість (стресостійкість), рішучість, твердий характер і силу волі. Емоційна

стійкість дозволяє рятувальникові зберігати необхідну фізичну і психічну працездатність під час надзвичайних ситуацій. Крім того, емоційно стійкі рятувальники більш ефективно справляються зі стресом, впевнено застосовують засвоєні навички. Важливу роль у професійній діяльності рятувальника грає самооцінка, її неадекватність зменшує надійність роботи в нестандартних умовах. Для рятувальника чимало важливу роль відіграють особливості нейродинаміки і деякі властивості темпераменту. Дослідники встановили, що люди з сильною нервовою системою з боку збудження мають більшу схильність до напруженої діяльності, ніж особи зі слабкою нервовою системою, для яких характерна більш висока тривожність і відповідно більш низька самооцінка [2]. Рятувальники, які не схильні до ризику, в надзвичайних ситуаціях відчувають більш високий рівень психічної напруженості. Такі люди, на відміну від осіб, схильних до ризику, бойових зусиль в екстремальних умовах не докладають. Діяльність рятувальників супроводжується несприятливим впливом фізичних, хімічних, психологічних та інших патогенних факторів, що викликають виражений фізіологічний і психоемоційний стрес. Екстремальні умови характеризуються сильним травмуючим впливом подій на психіку співробітника. Специфічним стресогенним чинником для професійної діяльності рятувальника є режим тривожного очікування при несенні добового бойового чергування. У деяких рятувальників хвилювання, викликане очікуванням пожежі, супроводжується реакцією, яка може перевершувати реакцію, що виникає в період бойових дій [1]. Найбільш потужними об'єктивними психогенними факторами в умовах надзвичайної ситуації є: загроза власному життю, життю товаришів по службі, деяких категорій громадян (жінок, дітей, старих) [3]. Г. Сельє виділив два види адапційних ресурсів людського організму при стресі: поверхова адапційна енергія і глибока адапційна енергія. Поверхові ресурси організму активізуються за першою

вимогою, вони легко відновлюються. Поверхова адаптаційна енергія відтворюється за рахунок глибокої, яка мобілізується шляхом адаптаційної перебудови гомеостатичних механізмів організму. Активація глибокої адаптаційної енергії відбувається тоді, коли людина довго знаходиться в стресовій ситуації і виснажені поверхові ресурси [6]. Стресостійкість особистості рятувальника на соціально-психологічному рівні розглядають як: збереження здатності до соціальної адаптації; збереження значущих міжособистісних зв'язків; забезпечення успішної самореалізації, досягнення життєвих цілей; збереження працездатності; збереження здоров'я та психологічного благополуччя [5]. В результаті констатуючого експерименту було виявлено у досліджуваних рятувальників підвищену збудливість емоційного стану, високий рівень невротизації, чутливість до невдачі в роботі, високий рівень ситуативної тривожності, низький рівень стресостійкості. Це говорить про те, що респонденти мали низький загальний рівень емоційної стійкості. Прояви низької стресостійкості можуть призводити до зниження ефективності трудової діяльності, супроводжуються погіршенням відносин з іншими людьми, втратою фізичного та душевного здоров'я, частим виникненням критичних ситуацій у спілкуванні. В результаті впровадження корекційної програми «Розвиток саногенного потенціалу особистості: стресостійкість та тайм-менеджмент» на етапі формуючого експерименту респонденти стали менш емоційно збудливими, знизився рівень невротизації, ситуативної та особистісної тривожності, про що свідчать результати кореляційного аналізу емпіричних даних. Отже психокорекційна робота засобами стрес-менеджменту в умовах психологічного супроводу рятувальників Державної служби України з надзвичайних ситуацій сприяла оптимізації процесу розвитку саногенного потенціалу особистості. Таким чином, професія рятувальника має специфічні особливості, основними з яких є: високий рівень небезпеки, високий рівень травматизації, високий

рівень стрессогенності, ризикованість, високий рівень відповідальності, невизначеність ситуації, дії в умовах обмеженого простору і дефіциту часу. Все це і зумовлює розвиток високих вимог до стресостійкості та саногенного потенціалу особистості рятувальника.

Література:

1. Абдурахманов Р. А. Стрессовые состояния в боевой обстановке и их психологические последствия / Р. А. Абдурахманов // Мир психологии. – 1998. – № 2. – С. 85-95.
2. Александровский Ю. А. Пограничные психические расстройства / Ю. А. Александровский. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. – 576 с.
3. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 580 с.
4. Мартынов А. И. Формирование психологической готовности личности к профессиональной деятельности в экстремальных условиях: Автореф. дис... д-ра философии в области психологии: 19.00.05 / Междунар. Кадровая акад. – К., 1998. – 19 с.
5. Розов В. И. Управление стрессом в оперативно-розыскной деятельности / В. И. Розов. – К.: КНТ, 2006. – 258 с.
6. Селье Г. Стресс без дистресса / Г. Селье. – М., 1992. – С. 104-109.

КУЛЬУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УПРАВЛІНЦІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Блохіна І. О.,

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології і педагогіки*

Використання різних аспектів філософії та культурології освіти є природною потребою у методологічному, контекстному аналізі існуючих освітньо-культурних проблем, а також дає змогу обґрунтувати мету, завдання, цінності сучасної освіти України. Наукова думка переконливо доводить можливість глибшого розуміння кризових станів суспільства, глобальних тенденцій розвитку соціальних систем і, зокрема, освіти з позицій культури як системи вищого порядку.

Водночас спеціалісти роблять невтішні висновки щодо невисокої готовності більшості до активної управлінської діяльності. Визнається наявність дефіциту управлінської культури. Тож набула гостроти проблема формування прошарку професійних управлінців у галузі освіти, переходу їх управлінської діяльності у нову культуровідповідну модель.

У нинішніх умовах до особистості управлінця вищого навчального закладу висуваються підвищені вимоги щодо професійних і особистісних якостей. Його статус і роль як професіонала і культуротворчої особистості визначаються культурологічною підготовленістю. Радикальне підвищення професіоналізму у поєднанні із загальною культурою передбачає різнобічний особистісний розвиток, формування гуманістичної позиції на основі єдності професійної, суспільно-економічної і культурологічної підготовки [2].

Вирішення означених завдань вимагає трансформації ціннісного змісту підготовки майбутнього управлінця, переорієнтації на продуктивність, а саме: уміння вести проєкту, дослідницьку діяльність; бути не тільки реципієнтом культурних цінностей, а й дослідником

культурно-освітніх процесів, здійснювати їх культурологічний аналіз на основі системи культурологічних знань і вмінь, детермінованих гуманістичними ціннісними орієнтаціями; створювати культуротворче середовище [1].

Культурологічна підготовка майбутнього управлінця розглядається як складне структурне утворення у системі професійної підготовки, вона є і складовою цієї системи вищого порядку, і системотворчим фактором, і ланкою, яка пронизує всі її компоненти.

Аналіз наукових розвідок засвідчує, що культурологічна підготовка все частіше стає предметом психолого-педагогічних досліджень (Т. Вайда, В. Гриньова, Е. Смеліна, Т. Іванова, О. Попова, О. Рудницька, Ю. Юрченко). Розглядаючи культурологічну підготовку з позицій цілісності та системності як складову системи вищого порядку – професійної підготовки майбутнього управлінця, визначаються її структурні компоненти: гуманістичні ціннісні орієнтації, культурологічні знання і вміння.

У культурологічному пізнанні проблемі цінностей належить провідне місце, оскільки тлумачення культури як сукупності цінностей, створених людством є широко розповсюдженим. Педагогічний аспект проблеми орієнтації особистості полягає у тому, щоб широкий спектр об'єктивних цінностей освіти і культури зробити предметом усвідомлення, переживання як особистісних потреб, щоб об'єктивні цінності стали суб'єктивно значущими, стійкими життєвими орієнтирами, ціннісними орієнтаціями особистості [1]. Цінності знаходяться зі знаннями у відношеннях додатковості і здатні регулювати всі форми людської діяльності. Система гуманістичних ціннісних орієнтацій окреслює аксіологічну складову культурологічної підготовки, культурологічні знання і вміння відбивають її змістовий і діяльнісний компоненти.

Культурологічні знання забезпечують методологічний рівень управлінської діяльності, включають знання історії та тенденцій розвитку культурно-освітнього, управлінського процесу, поняття про сутність духовної та професійної культури.

Слід зазначити, що здійснений аналіз вихідних положень дослідження проблеми дозволив визначити основні властивості культурологічних умінь особистості майбутнього управлінця: а) складні інтелектуальні вміння, яким притаманна широка варіативність; б) їх застосування в соціокультурній і освітній сферах; в) узагальнюючі способи оперування соціогуманітарними знаннями, поняттями, уявленнями в умовах пізнавальної і практичної діяльності, пов'язаної з осмисленням культурно-освітніх явищ і вирішенням професійно-педагогічних проблем; г) вони інтегруються у різноманітні види діяльності; г) активно впливають на духовний та інтелектуальний потенціал особистості [3].

Вивчення теоретико-методологічних підходів, аналіз практичного досвіду приводять до висновку, що культурологічна підготовка майбутніх управлінців має стати цілеспрямованим, гармонійно-цілісним, творчим педагогічним процесом формування готовності до культуровідповідної професійної діяльності та потребує забезпечення відповідних педагогічних умов.

Література:

1. Балл Г. О. Проблема гуманізації освіти та діалогічний підхід // Діалогічна взаємодія у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи / За ред. В. В. Андрієвської, Г. О. Балла, А. Г. Волинця та ін. – К., 1997. – С. 6-27.

2. Культурологічні та психолого-педагогічні аспекти гуманізації освіти: Науково-методичний збірник / За ред. Г. О. Балла. – К.: Наукова думка. 1998. – 196 с.
3. Настенко Л. Г. До питання розробки змісту і структури культурологічної складової професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – Випуск 41. – К.: НПУ, 2001. – С. 170-172.

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИХ ШАБЛОНІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

*Горошкевич Н. Є.,
старший викладач кафедри
теоретичної та практичної психології
Національний університет
«Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

Методи різних сучасних психотерапевтичних напрямків проникають в різноманітні сфери життя. В зв'язку з цим, виникла можливість застосувати методики нейро-лінгвістичного програмування в сфері освіти. Зокрема, у навчанні студентів вищої школи.

«Нейро» означає спосіб організації нашого досвіду завдяки сенсорним каналам, а «лінгвістичне» вказує на той факт, що досвід кодується мозком в словах за допомогою мови – «мислення та тіло» [5].

Навчальний процес займає значне місце в житті студента, але він не дає видимого результату одразу по його завершенні. Результатом навчання вважається вся наступна поведінка, діяльність та стиль життя молодої людини. Педагогічний вплив викладача дуже вагомий елемент в навчальному процесі, який безпосередньо важко проконтролювати, а наслідки впливу відтерміновані в часі [2]. Тому для викладача важливо займатись саморозвитком, самовдосконаленням та вміти передавати знання таким чином, щоби студенти хотіли та могли їх засвоювати, застосовувати в різних життєвих ситуаціях.

Основою навчання у навчальних закладах є комунікація, що містить вербальний (слова) та невербальний. Частина нашого мозку розуміє зміст того, що говориться, інша частина розуміє буквально те, про що говориться [1; 3]. Наприклад, пропозиція не думати про білий колір, запускає реакцію мозку, коли одночасно будуть виникати думки про сірий або зелений колір, й обов'язково про білий колір. Такі повідомлення із запереченням (припини, не роби тощо) породжують два наміри замість одного.

Факт усвідомлення наявності таких подвійних повідомлень-вказівок дає можливість зрозуміти, який буквальный зміст ми вкладаємо в наші повідомлення та яким чином ми можемо управляти поведінкою студентів за їх допомогою. Наприклад, коли ми просимо аудиторію: «Не розмовляйте», спочатку необхідно подумати про «розмовляйте», тому наші слова дуже часто сприймаються аудиторією буквально: «Розмовляйте» [4]. Отже, важливо вибудовувати свою мову таким чином, щоб можна було змінювати поведінку студентів швидко та ефективно, для досягнення стійкого навчального результату.

Розглянемо позитивні та негативні типи речень та методи впливу змісту цих речень на поведінку.

Коли застосовується тільки негативне речення, тоді студенти зміст сказаного запам'ятовують, як заклик до дії. В разі побудови фрази, коли позитив йде перед негативом, краще запам'ятовується останнє речення [5]. Наприклад, у фразі: «Я хочу, щоб ви слухали. Забагато розмов в аудиторії», останнє враження буде сильнішим від попереднього.

Для реальної зміни поведінки в навчальному процесі рекомендується застосовувати наступні мовленнєві шаблони: позитив йде після негативу; тільки позитив; чергування – позитив, негатив, позитив [5].

Шаблон «позитив після негативу» зазвичай реалізовується із застосуванням спокійного або нейтрального голосового паттерну, дієвий та приводить до бажаного результату. Наприклад: «Забагато обговорень. Я хочу, щоб ви послушали».

Шаблон «тільки позитив» застосовується в разі налагоджених стосунків довіри між викладачем та студентами та відповідальності з боку останніх, з метою заохочення за добре виконану роботу та прояву старанності для наступної діяльності.

Шаблон «позитив, негатив, позитив» найбільш ефективний для заохочення бажаної активності. Перевага такого порядку побудови фрази полягає в протиставленні негатив – позитив, але початок та завершення описує бажану поведінку.

Висновки. В навчальному процесі важливу роль для засвоєння знань, вмінь та навичок виконує викладач. Саме тому, актуально постає питання засвоєння та застосування науково-педагогічними працівниками сучасних психологічних та психотерапевтичних методик в освіті з метою покращення процесу та результатів навчання. Методи нейролінгвістичного програмування у навчальному процесі допомагають вибудовувати свою мову за допомогою словесних шаблонів таким чином,

щоб можна було змінювати поведінку студентів швидко та ефективно, для досягнення стійкого навчального результату.

Література:

1. Боденхамер Б., Холл М. Учебник магии НЛП – М.: «ОЛМА-ПРЕСС», 2004.
2. Зимняя И. А. Педагогическая психология: учебное пособие. – Ростов н/Дону: «Феникс», 1997.
3. Льюїс Б., Пуселік Ф. «Магія нейролінгвістичного програмування», Л., 1995.
4. Павлова М. Фрагмент курса «Интенсивное повышение грамотности на основе нейролингвистического программирования» // www.nlpcenter.ru
5. Плигин А., Герасимов А. Руководство к курсу «НЛП-Практик» – М.:«КСП+», 2000.

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ПРОЦЕС МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ ЯК ОДИН ІЗ ЕТАПІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ

Боднар Т. О.,

*аспірант кафедри педагогіки та соціального управління
Національний університет «Львівська політехніка»*

м. Львів, Україна

Після приєднання до Болонського процесу, на першому місці у змісті освіти Польщі стоїть розв'язання сучасних проблем цивілізації та заміна шаблонного навчання на інтерактивне, міждисциплінарне. Зараз Польська Республіка надзвичайно освітоцентрована. Теперішні реформи полягають у підвищенні якості і ефективності освіти, ліквідації будь-яких обмежень, що заважають отримати студентові / учню якісні, нові знання [1]. Етап приєднання до Європейського Союзу став справжнім поштовхом для зростання рівня професійної компетентності педагогів на основі нового досвіду, сучасних практик та нових європейських освітніх стандартів. На сучасному етапі Польща перебуває в безперервному процесі оновлення педагогічної освіти, її змісту і методів професійної педагогічної підготовки. Слід наголосити, що у європейських країнах суттєвим чинником стосовно навчання на педагогічних факультетах вважається наявність творчого підходу до власної діяльності. Такий підхід сприяє креативному розвитку педагогічної освіти [4]. Теоретичну основу щодо процесу модернізації підготовки педагога формує низка нормативно-правових актів та інших освітніх документів ЄС, а саме – Концепція Європейського співтовариства та Концепція Ради Європи

(1988 р.), Резолюції розбудови єдиного європейського освітнього простору Парламентської Асамблеї Ради Європи (1989 р.), міжнародна наукова доповідь «Учителі й навчання у світі, що змінюється» (1998 р.), дослідження Міжнародної Академії Освіти та Міжнародного Бюро Освіти «Професійне навчання вчителя та його розвиток» (2008 р.), програми «Європейського центру професійної освіти» (2009 р.), доповідь Ради Європи «Результати стратегічної європейської співпраці у навчанні та професійній підготовці» (2009 р.) та інші [2].

Під процесом модернізації змісту освіти розуміємо зміни, які забезпечують інтенсивний освітній розвиток згідно з цілями реформи, створення і реалізація моделей розвитку освіти [5]. Аналізуючи проблему розвитку освіти та її вдосконалення, у праці «Європейський простір вищої освіти: тенденції розвитку та пріоритети» можемо ознайомитись з провідними тенденціями вищої освіти в європейських закладах вищої освіти – забезпеченість сучасними інформаційними технологіями, швидкісна Інтернет-мережа; розвиток дистанційної форми навчання / e-learning; створення університетських комплексів на основі інтеграції національних та іноземних закладів вищої освіти; перехід на європейські освітні стандарти; впровадження освіти протягом життя як головного чиннику людського розвитку [3, с. 266-269]. Також до модернізації сучасної вищої освіти, варто віднести поняття гуманізації змісту освіти, що передбачає формування педагогічного фахівця, де гармонійно поєднуються важливі компетентності – розвиток особистості згідно з духовними цінностями національної та загальнолюдської культури. З метою модернізації педагогічної підготовки, представники польської освіти і науки наблизили її до стандартів європейського освітнього простору, а також оновили її зміст для якісної підготовки майбутнього педагога. Саме шляхом стандартизації вищої освіти країни Європейського Союзу формують єдиний освітній простір, що є головною метою

Болонських домовленостей та фактором підвищення привабливості європейського ринку освітніх послуг [6]. Проблему модернізації педагогічної освіти та педагогічних компетентностей, що має набути педагог детально досліджують такі польські дослідники як Ева Вишневська, яка в одній зі своїх праць «Підготовка вчителів у Польщі у світлі чинних правничих норм і вимог сучасного ринку праці» наголосила на необхідності пристосування суспільства до вимог і потреб часу. [8]. Також мова йде про Анну Ренкавек з її доповіддю – «Wokół standardów kształcenia», де було зазначені конкретні знання, навички та фахові компетенції, котрих має набути студент [7]. Дослідник Малгожата Секулович у своїй роботі «Nowe standardy kształcenia nauczycieli – ich cel, rola, zadania i dylematy realizacyjne» відзначає, що основна мета оновленого стандарту педагогічної освіти – визначити нову професійну роль педагога, адаптовану до потреб сучасності [9]. Також слід виокремити діяльність польського Instytut Spraw Publicznych, у межах якого здійснювалося дослідження, пов'язане з підготовкою вчителів у Польщі. Результати даного проекту вміщено в публікацію «Якість педагогічної освіти в Польщі» (2005 р.) Анни Вілкомірської. У ході даного дослідження вчителі, директори шкіл та викладачі багатьох навчальних закладів Польщі аналізували організацію навчального процесу та навчальні програми, що дало можливість польським науковцям провести оцінку існуючої системи підготовки вчителів, а також розпочати дискусію, пов'язану зі змінами та модернізацією змісту вищої педагогічної освіти в Польщі, як необхідної умови покращення якості навчання.

Отже, проблема процесу модернізації змісту вищої педагогічної освіти зараз перебуває під прицілом багатьох європейськими та національних дослідників як один з ефективних шляхів вирішення проблеми якості освіти, виведення її на абсолютно новий, вдосконалений

рівень, що зможе підвищити свою конкурентоспроможність в європейському освітньому просторі. У свою чергу дослідження даного процесу дасть підґрунтя та можливість запозичення слаборозвиненим країнам іноземного освітнього досвіду, практик, варіант новаційної моделі вдосконаленого набуття знань.

Література:

1. Савина А. К. Польша: международная тематика в содержании общего образования. 2010. № 2. С. 94-99.
2. Огнев'юк В. О. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. 2012. № 4-5. С. 44.
3. Мартиненко С. Європейський простір вищої освіти: тенденції розвитку та пріоритети. 2013. С. 460.
4. Катеринчук О. В. Модернізація системи освіти. Режим доступу: <http://intkonf.org/katerinchuk-ov-modernizatsiya-sistemi-osviti>.
5. Андрущенко В. Модернізація педагогічної освіти відповідно до викликів ХХІ століття. 2009. № 4. С. 17-23.
6. Borzyszkowska, H., 1983. Osobowość pedagoga specjalnego. Szkoła Specjalna. № 1. S. 5-12.
7. Rękawek A. Wokół standardów kształcenia. Режим доступу: <http://isp.org.pl/files/15184530420359963001118066595.pdf>.
8. Wiśniewska Ewa. Kształcenie nauczycieli w Polsce a wyzwania współczesnego rynku pracy w świetle aktualnych regulacji prawnych. 2012. S. 103-135.
9. Sekułowicz Małgorzata. Nowe standardy kształcenia nauczycieli - ich cel, rola, zadania i dylematy realizacyjne. Режим доступу : www.kul.pl/files/581/.../Sekulowicz.pdf

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ФАХОВОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ- ПРОГРАМІСТІВ

Варава І. П.,

викладач-методист,

викладач суспільно-гуманітарних дисциплін

Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування

Національного авіаційного університету

м. Київ, Україна

Світовий досвід та успіхи у галузі науки, розвитку нових технологій, виробництва, а також культури та освіти свідчать про необхідність радикальної перебудови системи навчання у напрямі підготовки та формування компетентного фахівця, зокрема і техника-програміста. В період нових економічних відносин, кризових ситуацій, які час від часу спостерігаються в світовій економіці, стає очевидним що освіта має забезпечити підготовку молоді до ефективної праці в особливих новітніх інформаційних умовах. А тому, зрозуміло, відбувається переосмислення ролі професійної освіти, коли громадяни України мають досягнути суті економічних перетворень, щоб забезпечити економічне зростання держави та гарантувати її розвиток у майбутньому. Економічні здобутки передових країн світу базуються на державній підтримці розвитку підприємництва та малого бізнесу. Цей досвід варто було б поширювати і в Україні, а систему підготовки вітчизняних ІТ-фахівців, підприємців розглядати як необхідну умову економічного розвитку нашої країни у найближчій перспективі. У контексті підготовки сучасного фахівця-програміста можна говорити й про необхідність

формування готовності до підприємницької діяльності та постійного фахового самовдосконалення.

Так навчальна потреба в постійному підвищенні рівня знань привела до появи безперервної освіти як цікавого новітнього феномену в суспільному житті. Цей процес стимулює до пошуку нових форм і методів навчання, що сприяє правильному формуванню наукового світогляду, більш глибокому розумінню економічних, соціальних змін, що відбуваються. Серед них треба назвати професійне самовдосконалення, суть якого, на наш погляд, слід тлумачити як процес усвідомленого формування особистості, спрямований на високі професійні досягнення за рахунок постійного руху вперед до досконалості і реалізується шляхом самомотивації, планування, організації та самоконтролю.

Проведений нами порівняльний аналіз змісту понять саморозвиток і самовдосконалення дав можливість виділити низку компонентів фахового самовдосконалення майбутніх техніків-програмістів та їх змісту як об'єкту нашого дослідження: *мотиваційно-ціннісний* (прагнення до формування і подальшого розвитку морально-етичних цінностей, які сприяють досягненню високих показників професійної діяльності), *пізнавально-актуалізуючий* (розвиток системи знань, практичних умінь і навичок фахівця, оптимізації способів власного мислення), *операційно-діяльнісний* (удосконалення практичних умінь і навичок фахівця), *управлінський* (індивідуальне управління розвитком власних якостей та здібностей, програмування та об'єктивація власних потенцій з метою досягнення професійних цілей) [1, с. 59].

Інтеграція зазначених вище компонентів є підставою для створення теоретичної моделі фахового самовдосконалення майбутніх техніків-програмістів, яка в подальшому використовуватиметься нами для розроблення діагностичного апарату для експериментального

дослідження стану готовності до фахового самовдосконалення майбутніх техніків-програмістів.

За результатами дослідження ми дійшли висновку, що для формування готовності до фахового самовдосконалення майбутніх техніків-програмістів потрібна спеціально розроблена методика де кожен компонент, що складає «фахове самовдосконалення», має формуватися певними спеціально дібраними методами. Мова йде про створення методики формування готовності в майбутніх техніків-програмістів до фахового самовдосконалення в процесі професійної підготовки. На наш погляд, вона має базуватися на ідеях неперервної та відкритої освіти, що виявляються в найсильнішій залежності від вирішення питання про те, що означає людина освічена і якою повинна бути професійна освіта. Слід зазначити, що до найбільш важливих напрямів формування відкритої системи освіти науковці відносять: підвищення якості навчання шляхом фундаменталізації, застосування інноваційних підходів з широким використанням інформаційно-комунікаційних технологій; забезпечення випереджального характеру всієї системи освіти, її націленості на проблеми майбутньої постіндустріальної цивілізації; забезпечення більшої доступності навчання для населення шляхом широкого використання можливостей відкритого навчання і самоосвіти із застосуванням цифрових технологій; підвищення - активного початку (реактивності) в навчанні для підготовки людей до життя в різних соціальних ролях (забезпечення розвиваючого навчання) [2, с. 10-12].

Вважаємо, що ці ідеї необхідно враховувати при розробленні авторської методики формування готовності майбутніх техніків-програмістів до фахового самовдосконалення, оскільки їхня професійна підготовка за своєю суттю є відкритою системою з нечіткими межами, яка залежить від багатьох зовнішніх чинників. Саме їх сукупність визначає методичний контекст навчання, й тісно взаємопов'язана із зазначеними

вище компонентами фахового самовдосконалення майбутніх техніків-програмістів.

Під методичним контекстом навчання будемо розуміти такі фактори: організаційно-методичне забезпечення навчання предмета (освітні стандарти, навчальні плани та ін.); зміст знань і активної діяльності стосовно предметної галузі, апаратно-програмні засоби і технології інформатизації; соціальний запит до освіти у формі вимог до підготовки з предмету і критеріїв навченості, а також комплекс мотивів; забезпечення процесу навчання в навчальному закладі засобами інформатизації; спеціальна і методична підготовка педагогічних кадрів, методична підтримка навчально-пізнавальної діяльності студентів; початкова підготовка студентів з предмету, елементи інформаційної культури, що освоєні суспільством.

Література:

1. І. П. Варава. Педагогічне моделювання готовності майбутніх техніків-програмістів до фахового самовдосконалення. Освітній простір України. – № 14, 2018, с. 58-64.
2. Т. М. Барболіна. Шкільний курс інформатики та методика його викладання: Навчальний посібник / Полтав. Держ. Пед. Університет ім. В. Г. Короленка. – Полтава: 2007. – ч. I. Загальна методика. – 124 с. – С. 10-12.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Компанець Н. М.,

старший викладач кафедри іноземної мови гуманітарного спрямування № 3

Стрімкий розвиток інновацій в сфері науки і техніки не дозволяє освіті стояти осторонь. Тому все частіше постає питання використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі. Викладання на високому рівні неможливо без впровадження інновацій, так як саме вони роблять навчання більш ефективним і здатним привернути увагу молодого покоління. У педагогічному процесі інновації означають введення чогось нового в методику навчання і виховання, а також в організацію спільної діяльності викладача і студента.

Застосування нових технологій в навчальному процесі сприяє його оптимізації, підвищує продуктивність занять, активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів, робить заняття більш доступним і цікавим. Сучасні комп'ютерні технології допомагають створювати принципово нові методики навчання з використанням віртуальної реальності за принципом інтерактивності і по-новому будувати процес навчання [1].

Інтерактивні методи сприяють якісному засвоєнню нового матеріалу завдяки творчому, продуктивному мисленню. До цих методів належать:

- вправи з творчим характером;
- завдання у групах;
- ігри по ролях;
- уроки-екскурсії;
- уроки-зустрічі з фахівцями;
- створення презентацій, відео;

- використання ресурсів мережі Інтернет, відеоматеріалів;
- вирішення складних питань і проблем, застосовуючи методи «дерево рішень», «мозковий штурм».

Інноваційні методи освіти орієнтовані на розвиток пізнавального інтересу у студентів. Вони вчать систематизувати, узагальнювати досліджувані матеріали, обговорювати і дискутувати. Заняття повинні бути організовані так, щоб студенти навчалися спілкуватися, критично мислити, а також вирішувати поставлені проблеми шляхом аналізу різних ситуацій або ситуаційних завдань [2].

В сучасних умовах необхідні ті фахівці, які володіють гнучкістю і мобільністю мислення, здатні приймати самостійні рішення в своїй професійній діяльності. При професійній підготовці фахівців невід'ємною частиною також є вивчення іноземної мови. Англійська має бути представлена в автентичному контексті, щоб ознайомити студентів з конкретними способами застосування мови, якою вони повинні володіти для своїх спеціальностей або роботи. Увагу студентів варто зосереджувати на матеріалі тісно пов'язаному з їх спеціалізацією. Така модернізація освітнього процесу можлива за допомогою інформаційних технологій [3]. Вони надають можливість використовувати безліч корисних ресурсів, які дозволяють:

- представляти навчальні матеріали з англійської не лише в друкованому вигляді, але й за допомогою графіки, звуку, анімацій, що значно підвищує інтерес до вивчення мови;
- мати доступ до великого обсягу інформації;
- надавати можливості дистанційного навчання тим, кому це необхідно;
- організувати самостійну навчальну роботу [4].

Активна самостійна робота студентів можлива у тому випадку, коли ними керує серйозна та стійка мотивація. Найсильнішим

мотивуючим фактором є підготовка до майбутньої ефективної професійної діяльності.

До сучасних трендів у викладанні англійської для професійних цілей відноситься проведення дебатів. Ще на етапі підготовки до дебатів студенти здійснюють пошук необхідної інформації, виокремлюють основні аспекти, мобілізують всі свої знання і можливості говоріння іноземною мовою. Вони використовують своє критичне і розвивають латеральне (нешаблонне) мислення. Таким чином, в ході проведення дебатів студенти мають змогу продемонструвати як мовну, так і професійну компетентність [3].

Впровадження в освітню практику інноваційних технологій дозволяє здійснювати викладання на якісно новому рівні і досягати більш високих результатів в навчанні за більш короткі терміни. Система освіти спрямована на формування нового типу фахівців, які вміють самостійно добувати, опрацьовувати, аналізувати необхідний обсяг інформації і ефективно використовувати її в потрібний момент. У пріоритеті залишається не накопичення великого обсягу знань, а вміння їх використовувати в повсякденній і професійній діяльності.

Література:

1. Тлиш М. М., Кузнецова Т. Г., Поповская Е. Б., Наатыж Ж. Ю., Осмоловская П. С., Сорокина Н. С. Инновационный подход обучения как фактор развития профессиональной компетентности // Международный журнал экспериментального образования. – 2015. – № 4. – С. 242-243; URL: <http://expeducation.ru/ru/article/view?id=6995> (дата обращения: 18.02.2019).
2. Инновационные технологии в образовании: Материалы IV Международной научно-практической видеоконференции (г. Тюмень, 30 ноября 2016 г.) / Под ред. С. М. Моор. – Тюмень: ТИУ, 2017. – 216 с.

3. Алявдина Н. Г., Маргарян Т. Д. Инновационные методики в преподавании английского языка для специальных целей в техническом вузе. Гуманитарный вестник, 2013, вып. 7.
4. Артамонова Л. А. Инновации в обучении английскому языку студентов неязыковых вузов / Л. А. Артамонова, М. В. Архипова, Е. В. Ганюшкина. // Инновации в образовании. Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. – 2012. – № 2 (1). – С. 28-33.

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ КАНООТ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Крюкова Є. С.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри англійської

мови технічного спрямування № 2

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Амерідзе О. С.,

викладач кафедри англійської

мови технічного спрямування № 2

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Відкритий доступ до сучасних інформаційних технологій формує новий тип суспільства, який підвищує продуктивність праці та конкурентоспроможність будь-якої країни на світовому ринку та потребує суттєвих змін у системі освіти. Сьогодні існує платформи, які з легкістю можна інтегрувати в освітній процес, вибудовуючи індивідуальну траєкторію шляхом створення на їх основі інтерактивних ігор, квестів та вікторин: Socrative, Kahoot, FlipQuiz, Duolingo, Ribbon Hero, ClassDojo and Goalbook та ін [1]. Наведемо приклад використання платформи Kahoot.

Kahoot – це сервіс для створення онлайн-вікторин, тестів та опитувань. Студенти можуть відповідати на створені викладачем завдання з планшетів, ноутбуків, смартфонів, тобто з будь-якого пристрою, що має доступ до Інтернету. Створені в Kahoot завдання дозволяють включити в них фото та відеофрагменти. Темп виконання завдань регулюється шляхом введення часової межі для кожного питання. При бажанні викладач може ввести бонусні бали за правильні відповіді та швидкість. Всі відповіді відображаються на моніторі комп'ютера. Для участі у вікторині студенти просто мають відкрити сервіс і ввести PIN-код, який надає викладач зі свого комп'ютера [2].

За результатами проведеного анкетування зі студентами, з якими використовується платформа Kahoot, на питання «Що саме вам сподобалося у використанні платформи Kahoot на заняттях з ESP?» студенти відповіли наступне: що вправи виконуються в ігровій формі, Kahoot створює конкуренцію та дух змагання, під час очікування відповідей супроводжувала музика, яка дала ефект натхнення і бажання діяти. Відповідаючи на запитання про труднощі, які виникають у навчанні з використанням технології Kahoot, студенти зазначають, що є труднощі, пов'язані з обмеженням часу, встановленого для відповідей на запитання. Більшість студентів зазначають, що нервують під час виконання завдань, відчуваючи конкуренцію з боку решти учасників. Також студенти

вказують, що мають проблеми з Інтернетом, які відволікають їх від роботи і часом не дають можливості доробити завдання до кінця.

В Україні, де нажаль процес запровадження ігрових технологій лише починається, використання однієї з технологій гейміфікації платформи Kahoot під час вивчення англійської мови студентами одного з технічних університетів в Україні свідчить про ефективність та доцільність її використання зокрема на заняттях з англійської мови професійного спрямування оскільки як показали результати студенти виявляють вищий ступінь мотивації до вивчення іноземної мови. Досвід використання Kahoot показує доцільність і ефективність такої організації роботи студентів на парі. Гейміфікація набуває популярності завдяки своїй привабливості для студентів.

Література:

1. Трофименко А. О. Переваги використання мобільних технологій у процесі вивчення англійської мови / А. О. Трофименко // Педагогічна освіта : теорія і практика : Збірник наукових праць. – Вип. 22 (1–2017). Кам’янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2017. – С. 327-332.
2. Ткаченко О. Гейміфікація освіти : формальний і неформальний простір [Електронний ресурс] / О. Ткаченко // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2015. – Вип. 11. – Режим доступу: http://drohobych.net/youngsc/AQGS/2015_11/Pedagogy/303-309.pdf.

СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТЕХНІКІВ-КОНСТРУКТОРІВ ОДЯГУ

Лемешко Л. Ю.,

викладач мистецтвознавчих дисциплін

*Білоцерківський коледж сервісу та дизайну,
аспірант Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
м. Київ, Україна*

Реформування та модернізація вищої освіти в Україні є актуальними завданнями на шляху до інноваційного, європейського розвитку українського суспільства, підвищення ролі вищої освіти у формуванні освіченого молодого покоління, а формування соціально зрілої творчої особистості на засадах морально-духовного, культурного розвитку є пріоритетом, визначеним у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року».

На сучасному Українському ринку відбуваються значні зміни. Все більша кількість спеціалістів з легкої промисловості потрібні високого рівня, які можуть виконати весь процес виготовлення виробів одягу, починаючи від розробки ескізу моделі, здатних орієнтуватися у новинках світу моди, нових технологіях художнього проектування і оздоблення одягу, моделюванні складних, цікавих, модних моделей одягу різного асортименту з різних матеріалів. Виходячи з цього, фахівці повинні володіти знаннями не тільки з конструювання та технології одягу, а й з художніх дисциплін, спрямованих на розвиток творчих здібностей: кольорознавства, рисунка і живопису, історії костюму та мистецтва, розвитку знань з сучасних методів моделювання нових моделей одягу, сучасних інформаційних технологій проектування та художнього оздоблення виробів легкої промисловості тощо [1, с. 101].

Професію техника-конструктора, простими словами можна назвати професію фахівця з дизайну. Основна специфіка підготовки фахівців за цією спеціальністю – формування спеціалістів, які б вигідно відрізнялися широким діапазоном знань, гнучким мисленням, творчим

підходом до вирішення нагальних проблем, здібностями до організаційної, управлінської та науково-дослідної роботи.

Професія техника-конструктора повинна поєднувати в собі діяльність модельєра, дизайнера, технолога і конструктора одягу, який виконує багато функцій. Дизайнерів вирізняють такі якості, як ерудованість, допитливість, раціональність, аналітичний склад мислення. Дизайнер – майстер своєї справи, якому без істотних зусиль вдасться реалізувати професійні навички в будь-якій сфері діяльності [2, с. 9].

Тому з упевненістю можемо сказати, що професія техника-конструктора творча. За класифікацією вченого Є. О. Клімова на основі відмінностей у предметах найбільше вона відноситься до типу «людина – художній образ», де предметом праці є художні образи, їх роль, елементи та особливості, засоби їх побудови, за метою праці до класу пошукових, які характеризують професії практичної праці, близькі до класу перетворювальних (винайти, придумати, знайти новий варіант, сконструювати) – це вчені, конструктори-модельєри одягу, конструктори меблів, дизайнери, аранжувальники квітів тощо. Основною психологічною вимогою у людей даного типу є насамперед високий рівень розвитку емоційно-естетичного сприймання, естетичного почуття, який передбачає високу художню культуру, розвинений художній смак, розуміння художніх ефектів, так званого художнього чуття, художнього (чи образного) бачення, законів емоційного впливу і, нарешті, художньої обдарованості, тобто здібностей до графіки, живопису, декоративно-ужиткового мистецтва. Художні здібності потрібні не лише для створення, а й для відтворення на досить високому рівні. Але і на виконавчому рівні для успішної діяльності техника-конструктора потрібні художні здібності і розвиток творчої уяви. Як свідчить художньо-виробнича практика, для плідних творчих занять у галузі дизайнерського

мистецтва необхідні чуття пропорцій, композиції, колорит і світлотіні, пам'ять на кольори, особливі якості рухового апарату руки.

Художньо-творча компетентність займають своє місце в структурі професійної компетентності. Для спеціальності «Моделювання та конструювання промислових виробів» кваліфікації технік-конструктор у Галузевих стандартах вищої освіти України освітньо-кваліфікаційної характеристики зазначено такі компетентності, що входять до структури компетентностей майбутнього фахівця: інтегральна, загальні, професійні та компетентності, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу (Рис.1).

Рис. 1. Структура компетентностей техника-конструктора одягу

На думку Г. В. Соловйової, професійна компетентність ґрунтується на професійній компетенції, яка для дизайнера представлена певними видами діяльності: художньо-творчою, проектною,

інформаційно-комунікативною, виробничо-технологічною, організаційно-управлінською, науково-дослідницькою, педагогічною, експертно-консультаційною, інноваційною діяльністю [3].

Безумовно, кожен різновид компетентностей відіграє певну роль у становленні професіонала-фахівця. Та для студентів техніків-конструкторів одягу на нашу думку, стрижневими повинні бути саме ті, які прямо пов'язані зі специфікою художньо-творчої діяльності. Тому художньо-творча компетентність є суттєво важливою та системотвірною в загальній структурі багатовимірної професійної компетентності студентів техніків-конструкторів одягу і має метапредметний характер.

Література:

1. Лемешко Л. Ю. Формування художньо-творчої компетентності техніків-конструкторів одягу як проблема професійної педагогіки / Л. Ю. Лемешко // Науковий вісник Інституту професійної освіти НАПН України. Серія : Професійна педагогіка. – 2018. – Вип. 16. – с. 100-103
2. Фурса О., Орлов В. Проблеми проектування професійної кар'єри майбутніх фахівців із дизайну / О. Фурса, В. Орлов // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент : зб. наук. пр. / МІХМД ім. С. Далі, ІПТО НАПН України. Київ : Вид-тво ТОВ «ТОНАР», 2016. – Вип. 11 – с. 5-17
3. Соловьева А. В. Формирование профессиональной компетентности будущих дизайнеров в негосударственных ВУЗах: автореф. дис. на соискание науч. степени кандидата пед. наук: 13.00.08 – теория и методика профессионального образования / А. В. Соловьева. – М., 2010. – 23 с.

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ВЛАСНИХ І ЗАГАЛЬНИХ ІМЕННИКІВ

Масник Ю. І.,

*студентка педагогічного факультету
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Івано-Франківськ, Україна*

Ткачук О. В.,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки початкової освіти
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Івано-Франківськ, Україна*

Постановка проблеми. Підвищення ефективності та якості навчально-виховного процесу є одним із завдань удосконалення освіти. У сучасній педагогічній науці все більша увага приділяється оптимальному поєднанню найрізноманітніших організаційних форм і засобів навчання, які дозволяють більш ефективно вирішувати навчально-виховні завдання, максимально враховуючи зміст досліджуваних курсів, вікові та індивідуальні особливості учнів. Тому важливими формами в системі початкового навчання є індивідуальна, самостійна та творча роботи учнів на уроках, які сприяють активізації пізнавальної діяльності молодших школярів. Даний підхід створює найсприятливіші можливості для розвитку пізнавальних сил, активності, схильностей і обдарувань кожного учня.

Значний потенціал щодо розвитку індивідуальних та творчих здібностей учнів початкових класів мають уроки української мови. К. Д. Ушинський їх завдання вбачав у тому, щоб «розвинути в дітях ту природжену здібність, яку називають даром слова», навчити їх свідомо володіти цінностями рідної мови і граматики, застосовуючи усні та письмові вправи.

Аналіз наукових досліджень. Система розробки пізнавальної активності молодших школярів пов'язана із великим педагогом, одним з основоположників педагогічної науки, К. Д. Ушинським. Значний внесок у розробку індивідуального, творчого підходу як виду активізації в навчанні й вихованні внесли такі педагоги, як О. Я. Савченко, Г. Ф. Денисовець, М. М. Шкільник, Л. В. Скуратівський, Г. В. Сирота, В. І. Лозова, В. В. Пилипчук, В. О. Онищук.

Мета: обґрунтувати педагогічні шляхи, умови активізації пізнавальної діяльності молодших школярів засобами індивідуальної та творчої роботи на уроках української мови під час вивчення власних і загальних іменників.

Виклад основного матеріалу. Пізнавальна активність дитини зумовлюється однією з провідних закономірностей психічного розвитку людини – індивідуальністю. Відомо, що найважливішу роль у навчанні відіграє правильно організований пізнавальний процес. Якщо він відповідає особливостям психічної діяльності кожного учня, тоді створюються сприятливі умови для успішного сприймання і засвоєння матеріалу [1, с. 18].

Індивідуального і творчого підходу потребують усі діти. Не можна орієнтуватися на якогось середнього учня і через це обмежувати пізнавальну діяльність школяра, який має порівняно низький ступінь логічного мислення. Доцільно ставити все нові, ускладнені завдання, які стимулювали б розвиток його логічного мислення. Те саме слід сказати і

про роботу із здібними школярами. Серед них є і такі, хто ще не привчився до розумової праці, і якщо не давати їм повного інтелектуального навантаження й не виробляти високої працездатності, вони можуть опинитися серед так званих середняків.

Правильно організована робота, увага до кожної дитини сприятиме тому, що розумові сили її розвиватимуться безупинно, а сама вона відчує себе сильною, здібною, цікавою для вчителя та однокласників.

Молодший шкільний вік є найсприятливішим для творчого розвитку дітей, їхніх здібностей до творчості. Саме в цей період активно розвивається уява, дар фантазувати, творчо мислити, помітно проявляється допитливість, формується вміння спостерігати, порівнювати, критично оцінювати діяльність. У зв'язку з цим діяльність школи повинна бути спрямована на розвиток самостійного мислення дитини та її творчих здібностей [2].

Мова – джерело пізнання світу. Сформувати духовно багату, соціально активну особистість можна тільки в тому разі, якщо вона оволодіє мовою як засобом спілкування, самовираження, самоутвердження її в колективі.

Використання системи роботи з розвитку пізнавальної активності учнів на уроках української мови є надійним засобом здійснення розвитку дитини, повноцінного засвоєння всіма учнями кінцевих результатів навчання. Ця система викликає в учнів бажання жити і працювати в класному колективі.

Аналізуючи підручники з української мови для 2-3 класів, авторами яких є М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, О. І. Мельничайко, Н. А. Васильківська, ми помітили, що в другому класі учні не вивчають таких понять як «власні» і «загальні» іменники, проте ознайомлюються із словами, які слід писати з великої букви, а які з малої. Найчастіше під час

вивчення тем: «Слова, які позначають назви предметів (іменники)», «Велика буква в іменах, по батькові та прізвищах», «Велика буква у кличках тварин», «Велика буква у назвах міст, сіл, вулиць, річок» трапляються завдання репродуктивного типу: *прочитай слова; випиши слова за зразком; прочитай і спиши текст; підкресли слова*. Дані вправи складають значну частину завдань, які спрямовані на вивчення власних і загальних іменників, зокрема це 35 вправ репродуктивного типу, а 4 вправи продуктивного типу із згаданих чотирьох тем. Ці завдання не розвивають творчих здібностей, але вони спрямовані на відтворення учнями навчального матеріалу, крім функцій перевірки і закріплення, готують учнів до застосування знань у нових умовах.

На наш погляд, укладачі підручника для 2 класу з української мови, авторами якого є М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, підійшли правильно до такої розстановки вправ репродуктивного і продуктивного характеру, адже діти, які цілком недавно опанували грамоту, у цьому віці ще не здатні здійснювати творчу діяльність. В учнів семи-восьми років (час навчання у 2 класі) спостерігається найбільший розкид психологічних та фізіологічних показників, оскільки для цього вікового періоду характерна висока індивідуальна варіативність темпів дозрівання, в середньому вона дорівнює півтора року. Абстрактне мислення ще слабо розвинене, тому дитинане завжди добре розуміє переносне значення слів, зміст прислів'їв і фразеологізмів, творчі завдання. Розвиваються в учнів усі логічні операції: порівняння, узагальнення, аналіз, синтез. Часто дитина не може вирішити поставлене завдання через те, що не здатна проаналізувати її умову. Тому кількість продуктивних завдань у підручнику з української мови для 2-го класу є доцільною відповідно до індивідуальних особливостей школярів.

У підручнику для 3 класу, авторами якого є М. С. Вашуленко, О. І. Мельничайко, Н. А. Васильківська, вивченню власних і загальних

іменників присвячена одна тема: «Власні і загальні іменники. Велика буква у власних і загальних іменниках», у якій 17 завдань репродуктивного характеру, а 3 – продуктивного. Проте, якщо порівнювати усі теми вивчення іменника у 3 класі за підручником з української мови, авторами якого є М. С. Вашуленко, О. І. Мельничайко, Н. А. Васильківська, то ми побачимо, що кількість вправ творчого характеру зросла. Укладачі врахували, що саме з третього класу навчання діти починають свідомо ставитися до навчальної діяльності, виявляти активний інтерес до пізнання.

Психологічні дослідження показують, що між другим і третім класами відбувається «стрибок» в розумовому розвитку учнів. Саме на цьому етапі навчання відбувається активне засвоєння і розвиток розумових операцій, інтенсивніший розвиток отримує вербальне мислення. Незважаючи на інтенсивний розвиток вербального, понятійного мислення, більшість дітей приблизно до 10 років належать не до розумового типу, а до художнього. Тому цілеспрямований розвиток понятійного мислення слід поєднувати з не менш цілеспрямованим удосконаленням образного мислення й приділяти увагу розвитку дитячої уяви та творчості.

Проте під час вивчення власних та загальних іменників у підручнику для 2 класу з української мови, авторами якого є М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик у завданнях трапляються слова, які не використовуються в щоденному вжитку школярів, наприклад: *ряжанка, галушки, капуста, комбайнер, тезка* [3, с. 109-115]. Тому дані слова потребують додаткового тлумачення для того, щоб діти краще зрозуміли зміст поданого тексту.

Також у даному підручнику до теми вивчення іменника вміщене завдання, у якому згадується багато назв птахів, таких як: *стриж, дрізд, соловей, жайворонок, орел* [3, с. 112]. На нашу думку, доцільно було б у

дані вправі подати зображення птахів, які згадані в тексті, адже найкраще учні молодших класів сприймають і розуміють інформацію, яка подана в наочному вигляді.

У текстах підручника для 2 класу з української мови, авторами якого є М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, трапляються і застарілі слова, які зникли з активного вжитку та потребують обов'язкового тлумачення, наприклад: *скриня* [3, с. 113]. У тлумачному словнику ми можемо знайти пояснення даного слова, «скриня» – це великий ящик з кришкою і замком для зберігання одягу, коштовних предметів та ін. У сучасному світі існують інші відповідники згаданого предмету побуту, тому доцільним було б і розповідь вчителя про використання «скрині» нашими предками.

Також у підручнику для 2 класу з української мови, авторами якого є М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, у завданнях трапляються і діалектні слова рослин, таких як: *васильки, миколайчики, петрові батоги* [3, с. 115]. Дані слова потребують обов'язкового тлумачення і подання літературних назв рослин. Доцільним було б й ілюстративне зображення згаданих квітів в підручнику, адже вони дуже схожі.

Під час вивчення власних та загальних іменників у підручнику для 3 класу з української мови, авторами якого М. С. Вашуленко, Н. А. Мельничайко, Н. А. Васильківська, трапляються історизми: *поляни, древляни* [4, с. 121]. Ці слова зникли з активного вжитку, адже зникли ті поняття, які їх позначали. Тому слова «поляни», «древляни» потребують ґрунтовної словникової роботи.

Як ми бачимо, вправі, які учні виконують під час знайомлення із «власними» і «загальними» іменниками, вміщені в сучасних підручниках, потребують ще вдосконалення, зокрема це подання тлумачення слів, які потребують глибокої словникової роботи, а також додаткове ілюстрування до текстів.

У підручниках з української мови для 2-3 класів, авторами яких є М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, О. І. Мельничайко, Н. А. Васильківська, під час ознайомлення з іменником і його особливостями не зафіксовані вправи, у яких категоріальність «істота-неістота» зміщена. Такі вправи є необхідними під час вивчення іменника школярами, адже у лексичному аспекті в розмежуванні істот і неістот спостерігається відхилення, це зумовлюється тим, що уявлення про живе і неживе не завжди збігається з поняттям про цю іменникову категорію, яка розвивалася впродовж віків. З давніх часів до категорії неживого належало те, що не пересувалося, не вживало їжу, не видавало голос. Тому рослини, мікроорганізми, збірні поняття належать до неістот.

Цікавою і пізнавальною для учнів 2-3 класів слугувала б вправа із такою умовою: «Поділіть подані іменники на дві групи: назви істот та неістот. *Перун, дерево, ельф, Андрій, гуска, Анна, барвінок, Емма, річка, русалка, Мороз, єнот, отара, орхідея*. Із перших літер кожної групи утворіть по одному слову так, щоб утворився вираз. Запишіть відповідь у зошит і зачитайте її (*Добро перемагає*).

Однією з найбільш складних і актуальних проблем початкової школи є формування і розвиток пізнавальної активності молодших школярів на уроках української мови. Розвиток необхідних граматичних, лексичних та комунікативних умінь та навичок молодших школярів забезпечується застосуванням певної системи вправ, яка цілеспрямовано працює у цих трьох напрямках, і яка своєю різноманітністю й творчим характером сприяє підвищенню пізнавального інтересу, мотивації, активізації вольових зусиль, таким чином формуючи навчально-пізнавальну активність учнів.

Висновки. Як бачимо, цікаві вправи, творча діяльність на уроках української мови в початкових класах є підґрунтям для розвитку пізнавальної активності молодших школярів. Проте така робота з учнями

потребує досить багато часу для її організації та проведення, але результат вартий того. Адже цілеспрямована й успішна робота учнів на уроці можлива, якщо вчитель добре знає навчальні можливості і відповідно до цього формує систему методів і прийомів роботи на уроці та засобів впливу на учня з метою підвищення його пізнавального інтересу й відповідальності. Навчання має стати для учня джерелом інтересу та духовного збагачення, адже в періоди великого емоційного піднесення думка дитини стає особливо ясною, а запам'ятовування стає найінтенсивніше. Думка молодшого школяра невід'ємна від почуттів і переживань, а це дозволяє стверджувати, що емоційна насиченість процесу навчання, – це вимога, яка висовується вимогами розвитку дитячого мислення.

Література:

1. Баршай Л. С. Індивідуалізація пізнавальної самостійності школярів. *Початкова школа*. 1991. № 12. С. 18-20.
2. Жеребецька І. Розвиток особистості молодшого школяра шляхом впровадження в школі особистісно-орієнтованого навчання та виховання. *Молодий школяр, проблеми розвитку*. 2006. С. 108-111.
3. Вашуленко М. С., Дубовик С. Г. Українська мова: підручн. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою. К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. 180 с.: іл.
4. Вашуленко М. С., Мельничайко Н. А., Васильківська Н. А. Українська мова: підручн. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. 192 с.: іл.

**РОБОТА З ФРАЗЕОЛОГІЗМАМИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 4 КЛАСІ**

Прокопишин Б. М.,

студентка педагогічного факультету

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Івано-Франківськ, Україна

Ткачук О. В.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри філології та методики початкової освіти

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Івано-Франківськ, Україна

Постановка проблеми. Вивчення елементів фразеології в початковій школі розвиває увагу учнів до значення і вживання стійких словосполучень, виховує в них потребу у виборі потрібного фразеологізму для вираження тієї чи іншої думки у власному висловлюванні. Через зацікавленість фразеологією в учнів розвивається й інтерес до української мови в цілому. Тому обрана тема є актуальною на даний час.

Фразеологізми становлять невід'ємну частину українського фольклору і складають національне багатство мови, точно, влучно, образно характеризують або називають усі прояви навколишнього світу. Допомогти оволодіти цим багатством – важливе завдання вчителя початкової школи.

Аналіз актуальних досліджень. Сучасна методика збагачення мовлення учнів фразеологією будується на основі передового

педагогічного досвіду й теоретичного мовознавства. Так, ефективні шляхи збагачення мовлення учнів пропонували учені-психологи І. О. Синиця, Г. С. Костюк, Л. С. Виготський, М. І. Жинкін, Д. Б. Ельконін, Л. І. Айдарова та ін.

Окремі шляхи збагачення мовлення учнів фразеологією української мови пропонували вчені С. Олексюк, І. Сковронська, Н. Турбаровата ін. Особливості оволодіння фразеологічним багатством української мови в початковій школі є предметом праць таких дослідників, як В. Барабаш, Л. Роєнко, О. Лобчак, Е. Ігнатенко, Л. Соловець, М. Вашуленко. Про необхідність збагачення мовлення дітей молодшого шкільного віку фразеологізмами говорять Коломійченко О., Буряк П., Н. Лунько, Захарійчук М., Мовчун А. тощо.

Метою статті є проаналізувати прийоми фразеологічної роботи щодорозвитку мовлення молодших школярів на уроках української мови задля покращення їх творчого використання в освітній діяльності початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Українська фразеологія як важлива складова української мови і мовлення є водночас складовою культури українського народу, її вивчення нерозривно пов'язане з етнокulturознавчими знаннями, формує сукупність знань про побут, звичаї, традиції українців.

Фразеологізми української мови становлять важливу частину системи мови. Без оволодіння мінімумом фразеологічного багатства неможливе правильне розуміння українського мовлення як в усній, так і в письмовій формі, вільне спілкування українською мовою [5, с. 44].

Фразеологічна одиниця або фразеологізм – це два або більше самостійних слів, неподільних лексично і стійких за змістом, які відтворюються в мові як готові словесні формули, автоматично. Тобто, це стійкі словосполучення, що сприймаються як одне ціле, як єдиний вислів

або мовний зворот, неподільний на окремі частини без втрати його значення [3, с. 219]. Наприклад, *рукою подати* означає *зовсім близько, недалеко*; *душа в душу* – *жити дружно*; *ляси точити* – *говорити, вести пусту розмову*.

Існують різні класифікації фразеологізмів. Проте найпоширенішою і найвідомішою в науковій літературі набула семантична класифікація, яку розробив французький мовознавець Ш. Баллі і доповнив російський мовознавець В. В. Виноградов. В її основу покладено принцип нерозкладності семантики фразеологічних одиниць. На цій підставі він виділяє три типи одиниць – фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення.

Також, за класифікацією Л. А. Булаховського, крім вище названих, до фразеологізмів належать: прислів'я, приказки, народні примовки, крилаті вислови, термінологічні сполучення, які не ввійшли до вище наведеної класифікації і залишилися поза її увагою.

У початковій школі учнями вивчаються здебільшого прислів'я і приказки, а також фразеологічні єдності і фразеологічні зрощення. Фразеологія для початкових класів є досить складним і об'ємним матеріалом. Адже значення конкретного фразеологізму далеко не завжди випливає із самого вислову, як це часто роблять діти. А також крім ознайомлення і вивчення учнями фразеологічних одиниць вчені вважають за доцільне здійснювати так звану фразеологічну роботу, щоб діти розуміли значення того чи іншого фразеологізму [2].

Розпочинати підготовку дітей до розуміння фразеологічних одиниць варто вже в 1-2 класах. Проте власне вивчення фразеологізмів як таких здійснюється уже в 3 класі, як це зазначено у навчальній програмі для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класів з української мови. А вже в 4 класі, коли діти мають «фразеологічний запас», закріплення набутих знань доцільно поєднувати з іншими мовними темами,

систематизувати відомості про стійкі вислови, узагальнити і закріпити опрацьоване в 1-3 класах.

Підручник «Українська мова» для учнів 4 класу [4] містить 9 фразеологічних єдностей, а саме: *гострий на язик, опинитися просто неба, намокнути до останньої нитки, кинутися з усіх ніг, не мати кінця-краю, йти як не своїми ногами, спати без задніх ніг, жити на широку ногу, берегти як зіницю ока*. Також у підручнику є афоризми (крилаті вислови) Григорія Сковороди: *Більше думай і тоді вирішуй, Хто добре запалився, той добре почав, а добре почати – це наполовину завершити, Копай усередині себе криницю для тої води, яка зростає і твою оселю і сусідську* [4, с. 173],

Підручник містить такі прислів'я та приказки:

- про навчання: *Наука для людини, як сонце для життя, Хто більше читає, той більше знає* [4, с. 8], *Знаєш – кажи, не знаєш – мовчи, Вік живи – вік учись* [4, с. 10], *Говори мало, слухай багато, а думай ще більше, Удар забувається, а слово пам'ятається* [4, с. 42], *Мудрий не все каже, що знає, а дурний не все знає, що каже* [4, с. 85], *Не завжди говори, що знаєш, а завжди знай, що говориш* [4, с. 166];
- про працю: *Діло майстра величає, Чесне діло роби сміло* [4, с. 41], *Робота гарна, та день малий, Їсти дай, пити дай, а про роботу не питай* [4, с. 51], *Праця чоловіка годує, а лінь – марнує* [4, с. 82], *Без діла жить – тільки небо коптить, Щоб рибу їсти, треба у воду лізти* [4, с. 142], *Добрі справи добре пам'ятають, а лихі ще довше* [4, с. 166];
- про любов до рідної землі: *Рідний край – земний рай, За рідний край, хоч помирай, Рідний край має свій звичай, Кожному милий рідний край* [4, с. 54].

А також учням 4 класу пропонуються завдання такого типу: *Прочитай прислів'я, доповнюючи словами з довідки. Поясни їхній зміст*

[4, с. 61], *Утворить прислів'я, використовуючи частини речення з лівого і правого стовпчиків* [4, с. 63].

Після проведеного аналізу підручниками можна зробити висновок про не цілком достатню кількість фразеологічного матеріалу. Уміщені фразеологізми, хоч і часто вживаються у побуті, мають обмежену змістову насиченість.

Укладачі підручників з української мови залишили поза увагою фразеологічні словосполучення та приділили мало уваги фразеологічним зрощенням. Натомість умістили значну кількість прислів'їв та приказок. Це, на наш погляд, має цілком виправдане методичне підґрунтя, адже дітям початкової школи легше сприймати цілісні за змістом та ритмомелодично чітко організовані малі форми, до яких належать прислів'я та приказки. Найбільше у підручнику прислів'їв про навчання та про працю, а найменше – про любов до рідної землі.

Натомість укладачі підручника обмежили використання фразеологічних зрощень через нечітку мотивованість між змістом та значенням компонентів, а подекуди й таку, що зовсім не простежується з точки зору сучасної мови.

Також весь фразеологічний матеріал, хоч і доступний для дітей, подається не в повному форматі. Оскільки значення того чи іншого фразеологізму не подається повністю, то й учні повинні самі знаходити значення того чи іншого незрозумілого їм вислову. Тому ця робота лягає на плечі вчителя, або ж – як варіант – учневі потрібно знайти значення фразеологізму у відповідному словнику.

Нам видається, що сьогодні існує потреба в тлумачному фразеологічному словнику, у якому розкривається значення фразеологізму, наводяться приклади його використання, подається граматична і стилістична характеристика. За допомогою фразеологічного словника діти зможуть не тільки розтлумачити подані фразеологізми, а й

увести їх у прості речення. Такі словники сприяють піднесенню мовної культури, розвивають навички стилістичної майстерності.

У зв'язку з цим для ефективності роботи з фразеологізмами вчені радять вчителю застосовувати різноманітні методи, прийоми, вправи, словники, різнорівневі завдання та інші додаткові засоби навчання, щоб досягти мети – виховувати в учнів любов до слова, розвивати образне мислення, комунікативні уміння та навички, формувати високорозвинене інтелектуальне суспільство [1, с. 11-14].

Висновок. Проблема засвоєння фразеологізмів учнями початкових класів потребує подальшого дослідження, зокрема укладання словника-мінімуму фразеологічних одиниць з тлумаченням їх значення, визначення системи та методики роботи з фразеологізмами.

Аналіз підручника з української мови для 4-го класу загальноосвітньої школи засвідчив, що його методичне наповнення щодо роботи з фразеологізмами потребує деякої корекції у бік збільшення кількості фразеологізмів, а саме фразеологічних зрощень, значення яких не впливає із самого вислову. Тому що діти не рідко вживають їх у мовленні, часто до кінця не розуміючи значення того чи іншого фразеологізму.

Як бачимо, учні початкових класів не достатньо вивчають такі словосполучення, як фразеологізми, тому вчителів варто використовувати такі вислови у своєму мовленні на кожному уроці, а також виконувати розвивальні та творчі вправи для кращого засвоєння їх учнями. Адже саме фразеологічні одиниці є засобом збагачення та розвитку мовлення молодших школярів.

Література:

1. Буряк П. А. Робота над фразеологізмами. Початкова школа. 2000. № 4. С.11-14

2. Дубяга С. М. Нові підходи до роботи над фразеологічним матеріалом у початковій школі. 2007. URL:
fro.udpu.org.ua/wp-content/uploads/2014/10/Dubyaha_stattya.doc
3. Олексюк С. Розвиток мовлення молодших школярів засобами фразеологізмів на уроках української мови в 4 класі. Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів Івано-Франківськ, 2017. С. 217-224
4. Вашуленко М. С., Мельничайко О. І., Дубовик С. Г. Українська мова: підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2015. 192 с.
5. Комарівська Н. О. Ознайомлення молодших школярів з фразеологічними одиницями. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. С. 44-46.

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ

*Середіна І. А.,
завідувач навчальною лабораторією кафедри філософії та педагогіки
Національний транспортний університет,
аспірантка Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
м. Київ, Україна*

Сучасні процеси реформування вітчизняної системи освіти неможливі без глибокого наукового їх супроводу і аналізу місця та ролі елементів цієї системи. Однією з дидактичних новацій в цьому контексті постає компетентнісний підхід до побудови освітніх систем, який вважається у сучасній вітчизняній педагогічній парадигмі альтернативою інформативно-ілюстративній парадигмі освіти, яка була сформована ще за радянських часів. Компетентнісний підхід, інтегральним соціально-особистісно-поведінковим результатом навчання робить не знання, уміння та навички, а компетенцію / компетентність випускника освітнього закладу. «Сам соціальний фактор розмови про компетенції, а не про знання, уміння і навички є свідченням того, що знання саме по собі перестало бути «символічним капіталом», тобто факт наявності знань не задає простір життєвого шляху, не ставить перспектив» [2]. Цей підхід, на думку педагогічної спільноти, має підвищити ефективність і якість підготовки фахівців, посилити інструментальну та практичну спрямованість освіти з метою забезпечення випускникам українських освітніх закладів мобільності та здатності конкурувати на європейському та світовому ринках праці.

В умовах жорсткої конкуренції на ринку праці та ринку освітніх послуг особливого значення набуває якість підготовки фахівця інноваційного типу, здатного не тільки сумлінно виконувати функціональні обов'язки на виробництві, але й бути «господарем своєї долі», вміти прогнозувати майбутнє, вибирати ефективні шляхи реалізації творчих можливостей, швидко орієнтуватись у ситуації. Демократичні форми управління, яким, на переконання більшості теоретиків і практиків управління, належить майбутнє, потребують участі персоналу прийнятті найважливіших управлінських рішень.

У матеріалах ЮНЕСКО окреслюється коло компетенцій, які мають розглядатися всіма суб'єктами освіти як бажаний результат

підготовки. Практична спрямованість компетентнісного підходу в освіті була задана матеріалами Симпозіуму Ради Європи (1996) [1]. Українська освітня система також реформується в парадигмі компетентнісного підходу.

Як зазначено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, «система освіти повинна забезпечувати формування особистості, яка усвідомлює свою належність до Українського народу, європейської цивілізації, орієнтується в реаліях і перспективах соціокультурної динаміки, підготовлена до життя в постійно змінюваному, конкурентному, взаємозалежному світі» [6]. Міністр освіти України Л. Гриневич зазначає, що «освіта покликана відіграти провідну роль у цьому поступові, підтримуючи тих, хто навчає і навчається у вкрай складних реаліях, що швидко і непередбачено змінюються. У цьому контексті, за умов задекларованого оновлення змісту освіти, ми розуміємо нагальність засвоєння досвіду європейської спільноти, зокрема у визначенні та відборі ключових компетентностей, серед яких вирізняється інноваційність та підприємливість» [7].

Компетентнісний підхід закріплено у нормативних документах освітньої системи України. В згаданому документі [7, с. 14] подано перелік основних компетентностей для життя. Підприємницька компетентність в ньому є однією з ключових. Вона передбачає реалізацію здатності особистості:

- співвідносити власні економічні інтереси й потреби з наявними ресурсами, інтересами і потребами інших людей та суспільства;
- організувати власну трудову та підприємницьку діяльність і роботу колективу, орієнтуватися в нормах і етиці трудових відносин;
- аналізувати й оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх з потребами ринку праці;

- складати, здійснювати й оцінювати плани підприємницької діяльності та особисті бізнес-проекти;
- презентувати й поширювати інформацію про результати власної економічної діяльності та діяльності колективу.

Державний стандарт вищої професійної освіти підготовки бакалавра з «Економіки підприємства» висуває як одну з вимог до підготовки майбутніх фахівців – формування підприємницької компетентності. В закладах вищої освіти при організації освітнього процесу ідея комплексної, систематичної підготовки студентів до підприємницької діяльності реалізується в конкретних проектах.

О. Коберник засвідчує, що результатом формування у студентів підприємницької компетентності є знання з основ економічного аналізу господарської діяльності й підприємництва, уміння здійснювати міні-маркетингові дослідження, здатність співвідносити свої потреби й власні економічні інтереси з потребами інших людей, із наявними матеріальними, трудовими й природними ресурсами; готовність здійснювати організовувати власну підприємницьку діяльність, складати, здійснювати й оцінювати бізнес-проекти, приймати економічно обґрунтовані рішення в динамічному світі; аналізувати і оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх з потребами ринку праці [3, с. 89].

Для майбутніх фахівців економістів, важливим сьогодні є вчасне формування підприємницьких компетентностей, що забезпечать конкурентоспроможність на ринку праці. Дослідження проблеми формування компетентностей у студентів ЗВО економічного профілю [4, с. 5] виявило, що випускники в процесі навчання повинні сформувати риси підприємницької компетентності, а саме: економічний тип мислення, що формується на основі глибокого розуміння економічних процесів, дає змогу аналізувати факти і явища економічного життя, фактори й способи

вирішення економічних завдань, установлювати зв'язки й відношення між ними. Такий тип мислення вможливує створення та функціонування ефективного ринкового простору, який є важливою складовою суспільного життя країни й характеризується логічністю, стратегіальністю, прогностичністю, аналітичністю, чутливістю до економічних проблем. Підприємницький тип мислення – сукупність оригінальних поглядів і підходів до прийняття рішень, які реалізуються у практичній діяльності [5, с. 153-162].

Отже, формування підприємницької компетентності студентів економічних спеціальностей є нагальною потребою сьогодення, яка реалізується в освітньому процесі в парадигмі компетентнісного підходу як провідного у сучасній вітчизняній та світовій педагогіці. Його наукова рефлексія йде паралельно з практичною реалізацією, що доводить ефективність цієї освітньої стратегії як у національному, так і в глобальному контексті.

Література:

1. Делор Ж. Образование: сокрытое сокровище / Ж. Делор. – UNESCO, 1996.
2. Ельконін Б. Д. Поняття компетентності з позицій розвиваючого навчання // Сучасні підходи до компетентнісно-орієнтованого утворення. Красноярськ, 2002. – С. 208.
3. Коберник О. М. Теоретико-методичні засади компетентнісного підходу в технологічній освіті. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць. К. – Вінниця, 2014. – Вип. 37. С. 85–91.
4. Ковальчук Г. О. Формування продуктивної компетентності майбутніх економістів під час вивчення економічних дисциплін / Г. О. Ковальчук // Нові технології навчання. – 2007. – Вип. 50. – С. 26–30.

5. Мадзігон В. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі в ринковій економіці / В. Мадзігон // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2010. – № 3. – С. 153–162.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 155. – С. 9–11
7. Проект для обговорення «Нова школа» (простір освітніх можливостей) / за заг. ред. М. Грищенка. – К. 2016. – 34 с.

ФОРМИ І МЕТОДИ РОБОТИ З ЛЕКСИЧНИМ ЗНАЧЕННЯМ СЛОВА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сухай Б. Б.,

*студентка педагогічного факультету
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Івано-Франківськ, Україна*

Ткачук О. В.,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філології та методики початкової освіти
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Івано-Франківськ, Україна*

Постановка проблеми: Розвиток освіти не стоїть на місці, а особливо в теперішній час змін та активного впровадження усіх умов та вимог Нової української школи. Відповідно стає зрозумілим, що потрібно

оновлювати не тільки вимоги до результатів, а й шляхи їх досягнення, тобто саму методикау. Це стосується і компетентнісного підходу до навчання, що включає насамперед мовну компетенцію.

Протягом 4-ох років навчання учнів завданням вчителя є розвинути у них мовлення, критичне мислення, творчість. Педагог повинен подбати про те, щоб школярі оволоділи не лише теоретичними знаннями, а й уміли використовувати їх на практиці. Умовою досягнення цієї мети є вміння вчителя правильно обирати найдоцільніші форми, методи, прийоми та засоби навчання, сюди ж належить і вибір підручників.

Загальний аналіз останніх досліджень: над проблемою розвитку комунікативної компетенції працювали такі учені, як Н. М. Бібік, В. О. Сухомлинський, Л. С. Виготський, Ф. Бацевич, А. Богуш. З питань роботи зі школярами над словом на лексичному рівні працювали М. Вашуленко, Я. Коменський, В. Мельничайко, М. Наумчук, Т. Усатенко, К. Ушинський, В. Шляхова та багато інших.

Мета статті: проілюструвати використання форм та методів роботи з лексичним значенням слова у сучасній початковій школі.

Основний виклад матеріалу: Розвиток комунікативних умінь учнів залежить від декількох факторів. Одним із них є потреба в спілкуванні, комунікації, бажанні чимось поділитися, про щось розповісти. Іншим фактором є створення мовленнєвого середовища, тобто певної кількості об'єктів, котрі активно впливають на світогляд і в той же час на мовний розвиток особистості, для прикладу – мовлення вчителя, батьків, друзів, ЗМІ, театр та кіно, література, мова підручників тощо.

Загалом необхідними умовами для формування комунікативних умінь та ефективної роботи з лексичним значенням слова є:

- оптимальний добір традиційних методів, прийомів, форм роботи;
- проведення уроків з розвитку зв'язного мовлення;

- компетентнісна спрямованість змісту й організаційних форм уроків, що передбачають оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності;
- застосування інноваційних педагогічних технологій (інтерактивне та проектне навчання) [1, с. 52].

Досягненню мети сприяють методи навчання. Метод навчання – спосіб упорядкованої взаємної діяльності вчителя та учнів, спрямований на розв’язання навчально-виховних завдань [2, с. 7].

За вимогами Концепції Нової української школи, у діяльності учнів має переважати творчість, самостійність, де діти можуть вільно себе почувати та висловлювати свої думки, емоції [5]. При цьому процес навчання можна організувати за допомогою використання на уроках інтерактивну. Під час такого навчання створюється атмосфера довіри, співпраці, творчості, завдяки чому у школярів зникає страх висловлювати власні думки, проявляти себе та свої можливості, ділитися новими ідеями. Увесь цей час можна впевнено називати рефлексією, бо вони інтерпретують, дискутують, доводять свою думку, а отже відбувається активна робота над лексичним запасом, його активізацією та аналізом. Можемо впевнено сказати, що досягнути якнайкращого результату мовлення можна саме систематичною роботою над словом та активним вживанням.

Одним із завдань, які спрямовані на активізацію словникового запасу, є складання загадок до певних об’єктів. В цьому випадку учні можуть повною мірою використовувати свій запас слів, щоб найвлучніше описати той об’єкт, котрий загадали. Для прикладу, під час вивчення у 3 класі теми «Іменник» учні складають невеличкі описи, у зміст яких намагаються вкласти і ознаки, і дії, що пов’язані з певним об’єктом. Зі слів: *комаха жовто-чорного кольору з прозорими крильцями, котра невтомно працює цілий день, мандруючи по різнобарвних квітках, щоб ми*

зможли скуштувати густої солодкої маси, яка корисна для нашого здоров'я – можна зрозуміти, що це бджола тощо.

Провівши дослідження в 2-А класі опорного закладу Рогатинська СЗОШ І-ІІІ ступенів №1, де навчається 22 учнів, ми отримали показники успішності учнів під час роботи над темою «Текст».

Основним завданням було виявити та проаналізувати рівень знань та комунікативних умінь другокласників за допомогою методів письмового контролю.

Школярам було запропоновано творче завдання на створення загадки за ілюстрацією. Під час його виконання учні мали змогу повністю проявити свої комунікативні уміння. Завдання було побудоване тематично, усі учні склали загадки на тему «Тварини».

Після аналізу робіт виявилось, що 6 учнів отримали високі бали, 11 – достатні та 5 – середні.

Помилками, які найчастіше траплялись, були повторення слів, граматичні огріхи, використання найелементарніших слів для опису тварин, найчастіше їх особливості передавали за допомогою дієслів та 1-2 прикметників.

Можна підсумувати, що на рівні творчого завдання учні недостатньо активізують словник, майже не встановлюють логічної послідовності між реченнями, не уникають повторень способом заміни слів займенниками, синонімами тощо.

Під час роботи з лексичним значенням слова доцільно використовувати завдання на зразок «закінчіть прислів'я», «назвіть словникові слова»: «Хто влітку ледарює, той взимку ... (голодує)», «Мала бджола, та й та...(працює)» [3, с. 144]. У такого роду завданнях є певна перевага в тому, що їх з легкістю можна використовувати при вивченні антонімії та синонімії. Та, як бачимо, такі форми роботи мають не лише розвивальний характер, а й виховний, адже в ході роботи над

літературними текстами учні черпають знання із літературної криниці українського народу.

У 3-4 класах учні самостійно складають діалоги, тому можлива і така вправа, як побудова діалогу за поданим прислів'ям з використанням опорних реплік. Для прикладу, «складіть діалог за прислів'ям «Бджола жалить жалом, а людина словом» чи «Брехнею світ пройдеш, а назад не вернешся». Такі завдання вимагають послідовної роботи, адже спочатку учні повинні проаналізувати текст, виділити незнайомі слова, опрацювати їх лексичне значення, зрозуміти основну думку прислів'я і після цього будувати діалог.

На основі результату такої діяльності перевіряється вміння використовувати формули мовленнєвого етикету, ставити запитання, підтримувати розмову на певну тему, дотримуватись правил спілкування, норм літературної мови [4, с. 27].

Доцільно використовувати інтерактивний метод «асоціативний куш». Суть цього методу полягає в тому, що учні добирають слова, котрі асоціюються із попередніми. До прикладу, під час вивчення синонімії учні до заданого слова добирають якнайбільше синонімів, або ж при повторенні прикметників учні підсумовують вивчене про них.

Продуктивним у плані роботи із лексичним значенням слів є метод проектів – це система навчання, за якою учні набувають знання, уміння, навички у процесі планування й виконання практичних завдань – проектів, що постійно ускладнюються. Під час роботи за методом проектів на чільне місце ставиться самодіяльність учнів та їхня активність, ініціативність, захопленість [2, с. 9].

Сьогодні у початковій школі поширюється створення тематичних лепбуків або їх ще називають інтерактивними папками. Це саморобні книжки-розкладки з ілюстраціями, різними відділами та кишеньками, в котрі дитина розміщує матеріал заданої теми. Лепбук використовують як

заклучний етап вивчення певної теми. Так, на уроці української мови можна створити інтерактивну папку по темі частини мови, в якій міститимуться такі слова, як «іменник», «прикметник», «дієслово», пояснення їх лексичного значення, ілюстрації, приклади, а найголовніше – така робота вимагає вмілого представлення свого виробу. У цьому випадку учень має всі можливості висвітлити свої ідеї, задуми, і в цей же ж час розвинути уміння виступати перед публікою, що є одним із компонентів комунікативної компетенції. За таким ж принципом можна створити лепбук, підсумовуючи вивчення синонімії, антонімії чи омонімії.

Згідно вимог Нової української школи вводиться у навчальний процес технологія «Щоденні 5», яка містить такі види діяльності, як читання для себе; читання разом з другом; письмо для себе; робота зі словами; слухання.

Для діяльності «письмо для себе» пропонується вести щоденники, котрі учні заповнюють самостійно та записують туди інформацію за власним вибором, але дотримуючись заданої теми. Таким чином дитина може вільно висловлювати думки, враження, створювати плани, цим самим активізується словниковий запас та навички письма.

Для реалізації мети розвитку критичного мислення і комунікативних умінь доцільно використовувати технологію «кубування». Суть полягає у тому, що створюється з паперу або ж з тканини куб із гранями, котрі містять певні запитання чи вказівки. Для прикладу: *порівняй, опиши, проаналізуй, зроби висновок, доведи свою думку, аргументуй* тощо. Так, у процесі опрацювання окремої теми з української мови цю технологію використовують для вивчення нового матеріалу чи узагальнення і систематизації знань, умінь та навичок. Так само з «кубуванням» можна складати тексти, де вказівки на гранях куба слугують маяками для висловлювання думок, а також систематизують їх

послідовність. За допомогою такої діяльності учні мають змогу різнобічно розглянути тему та висловлювати певні судження.

Щоб значно збагатити словниковий запас слів, доцільно створити у класі стіну слів. Це рухома таблиця, на котру кріпляться літери і слова, кількість яких щодня збільшується. Основними перевагами такої стіни є те, що її розташовують на рівні очей учнів, вони можуть безперешкодно розглядати та вивчати слова. Вагому роль для запам'ятовування слів відіграє оформлення стіни та колористика. Таким чином вивчення лексики стає безперервним і послідовним, привчає до вдумливого читання.

Крім інтерактивних методів, таких як «Метод проєктів», «Створення лепбуків», існує ще ціла низка їх видів. Зокрема, активну взаємодію включає метод «Карусель», «Ажурна пилка», «Броунівський рух», оперативно сформульовані думки – «Мозковий штурм» та «Прес», підсумки вивченого – «Мікрофон» тощо. Всі ці інтерактивні методи є чудовим шляхом розвитку в учнів комунікативних умінь, мотивом активної роботи над лексикою, вмінням її застосувати у відповідній ситуації, вміти аргументувати свою думку.

Висновки. Можна підсумувати, що для того, щоб максимально досягнути успіху у вивченні української мови в умовах різких змін та нововведень вчитель повинен оновлювати методiku роботи, особливо для опрацювання учнями лексичного значення слова. Саме під час використання інтерактивну, цікавих форм роботи та творчих вправ школярі можуть з легкістю активізувати свій словниковий запас, вільно висловлювати думки, критично мислити та працювати спільно, а отже і розвивати комунікативну компетенцію.

Література:

1. Любов Попович Формування комунікативної компетентності молодших школярів. Початкова школа. 2015. № 1. с. 52-54.
2. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів За наук. ред. М. С. Вашуленка. К. :Літера ЛТД, 2012. 364 с.
3. Кравцова Н. М. Новий словничок для сучасних діточок. *Система роботи над словниковими словами у 4-му класі*. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 152 с.
4. Н. М. Сидяка Діалогічне мовлення як складова комунікативної компетентності молодшого школяра. *Методичні орієнтири*. Початкове навчання і виховання. 2017. № 28-29. С. 26-47.
5. Концепція Нової української школи. 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

ТВОРЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ СРЕДСТВАМИ ВЕБ ТЕХНОЛОГИЙ

*Тищенко Н. А.,
преподаватель кафедры английского языка
гуманитарного направления № 3
Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт
имени Игоря Сикорского»
г. Киев, Украина*

Одним из мотивационных инструментов работы преподавателя в наши дни является творческая составляющая, а именно, умение направить желание студента в процессе обучения, минуя константы учебной программы, в творческое русло. В классических подходах методики обучения иностранным языкам полностью отсутствует возможность применения современных информационно-коммуникационных средств обучения [1]. Именно такой ход событий в современной педагогике и создаёт актуальность дальнейшего исследования этой проблемы.

Проведя анализ современных работ учёных, занимающихся методикой обучения иностранному языку с использованием веб технологий в высшей школе, следует отметить, что наиболее подходящим сочетанием классической методики преподавания иностранного языка является внедрение современных веб технологий, к примеру, Google Docs. К преимуществам использования этого инструмента в качестве платформы для обучения иноязычной письменной речи можно отнести следующие:

- автономность использования;
- отсутствие привязки к определённой географической точке;
- отсутствие необходимости использования дополнительных средств;
- отсутствие синхронного режима обучения;
- минимальные технические параметры устройств для работы с Google Docs;
- возможность проектной работы в режимах «в паре», «в малых группах», «целой группой обучаемых»;
- возможность контроля преподавателем результатов работы каждого из группы студентов;
- мотивация индивидуальной работы каждого студента, чтобы не снизить общий результат из-за своих недоработок;

- повышение мотивации всей группы из-за благоприятной конкурентной среды;
- возможность творчески проявить себя во время проектной работы над написанием заданного типа документа.

На самом деле, количество преимуществ очень большое и нами были приведены лишь основные из перечня.

Особенно важным аспектом, по нашему мнению, является возможность привлечения творческого подхода преподавателя, как на этапе планирования занятия, так и на финальном этапе оценивания работы студентов [3]. Именно преподаватель решает какие дополнительные инструменты можно подключить на каждом из этапов проведения практического занятия и как они могут повлиять на повышение языковой компетентности студентов. Обучаемые же, в свою очередь, могут проявить творческий подход не только к выполнению задания, но и к оформлению результатов выполнения своего задания (выполнив форматирование текста, добавив графические элементы, дополнив свою работу уже готовым видеофайлом из социальной сети Youtube или создав собственными руками такую видеозапись).

Подводя итоги всего вышесказанного следует отметить, что подобный подход в методике обучения иностранному языку в высшей школе очень часто используется в учебных заведениях дальнего и ближнего зарубежья, но никак не получит широкого распространения на территории нашего государства [2]. Виной этому могут быть несколько факторов, а именно: отсутствие бюджета для внедрения информационно-коммуникационных технологий в образовательную среду, отсутствие мотивации преподавателей-практиков переходить от классических методов преподавания к современным методикам, отсутствие или низкий уровень владения современными технологиями обучения.

Литература:

1. Орлов В. И. Знания, умения и навыки учащихся / В. И. Орлов // Педагогика. – 1997. – № 2. – С. 33-39.
2. Приходченко К. І. Система національного виховання як фактор цілісного розвитку особистості / К. І. Приходченко // Освіта Донбасу. – 2002. – № 1. – С. 50-56.
3. Усова, А. В. Методологические аспекты профессиональной подготовки студентов вузов [Текст]: лекция для аспирантов и соиск. / А. В. Усова; Челяб. гос. пед. ун-т. – Челябинск: Образование, 2002. – 13 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Тільняк Н. В.,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри української мови, літератури та культури

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Тільняк А. Я.,

студентка факультету інформатики та обчислювальної техніки

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Сьогодні, коли система вищої освіти України зазнає реформування, згідно зі стандартами Болонського процесу, питання модернізації навчального процесу у вищих навчальних закладах та впровадження інтерактивних технологій навчання у підготовці майбутніх інженерів є як ніколи актуальним.

З метою поширення у вищій освіті сучасних інформаційних технологій навчання, підвищення якості навчання за рахунок впровадження нових форм, методів навчання у НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» запроваджується дистанційна форма навчання, що дозволяє кожному студентові працювати в індивідуальному режимі під керівництвом викладачів.

У Положенні затвердженому Наказом МОН України про дистанційне навчання зазначено, що «під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [1].

З урахуванням сучасних вимог університетської освіти викладачами кафедри української мови, літератури та культури факультету лінгвістики в НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» було розроблено дистанційний курс «Українська мова професійного спілкування» для бакалаврів усіх напрямів підготовки. Навчальний матеріал дистанційного курсу повністю відповідає навчальній програмі для бакалаврів усіх напрямів підготовки технічних, гуманітарних та соціально-економічних спеціальностей та узгоджений з навчальними планами КПІ ім. Ігоря Сікорського.

У дистанційному курсі послідовно розглянуто 9 лекційних тем та матеріали практичних занять, розміщено питання та завдання для самоконтролю, надано літературу до кожної з тем, що допоможе майбутнім інженерам денної та заочної форм навчання самостійно опанувати курс «Українська мова професійного спілкування». Студенти мають можливість використовувати термінологічний словник та перевіряти рівень засвоєння кожної з тем за допомогою тестових завдань різного формату складності [2]. Форма викладу матеріалу у дистанційному курсі відповідає вимогам алгоритмізації навчальної діяльності відповідно до вимог комп'ютерних технологій навчання.

Мультимедійний засіб навчання у стислій формі має надати студентам основну інформацію з питань сучасного ділового мовлення, стилістичної забарвленості текстів різних жанрів, основні вимоги до складання та оформлення документів. Також дозволяє кожному студентові працювати в індивідуальному режимі маючи змогу на постійний зворотній зв'язок з викладачем, отримуючи, у разі необхідності, консультацію чи інструктаж.

Дистанційний курс «Українська мова професійного спілкування» розміщено в системі MOODLE – КПІ ім. Ігоря Сікорського, студентам надано доступ за посиланням <http://moodle.ipk.kpi.ua/moodle/course/view.php?id=1305>. Цей курс може використовуватися у традиційному (змішане навчання) та заочному навчанні та сприятиме організації самостійної роботи студентів, дає змогу проводити поточні й підсумкові зрізи знань [3].

Таким чином, дистанційний курс «Українська мова професійного спілкування» дозволяє студентам засвоювати навчальні матеріали в індивідуальному інтерактивному режимі та є альтернативою до традиційних засобів навчання.

Література:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2000 р. – К.: НТУ «КПІ», 2000. – 12 с.
2. Кривонос О. М. Використання елементів дистанційного навчання у процесі вивчення сучасних інформаційних технологій студентами-філологами / О. М. Кривонос, М. П. Кривонос // Міжнародний науковий журнал. – 2015. – № 7. – С. 48-55.
3. Попов Н. С. Методика разработки мультимедийных учебных пособий : [монография] / Н. С. Попов, Р. П. Мильруд, Л. Н. Чиксина – М. : Изд-во : Машиностроение – 1, 2002. – 128 с.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИКМЕТНИКА

Ткачук В. М.,

студентка педагогічного факультету

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Івано-Франківськ, Україна

Ткачук О. В.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри філології та методики початкової освіти

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Івано-Франківськ, Україна

Постановка проблеми. Проблема патріотичного виховання в школі на сучасному етапі є надзвичайно актуальною. Сьогодні особливо важливого значення набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, національної гордості і громадянської відповідальності за своє майбутнє.

Виховуючи в учнях любов до рідного краю, ми формуємо гідне майбутнє нашого народу. Адже доля України залежить від тих, хто сьогодні сидить за шкільними партами. Саме тому патріотичне виховання займає головне місце в навчально - виховному процесі школи.

Запорукою досягнення цієї мети є рідна українська мова, адже вона є найважливішим засобом патріотичного виховання.

Аналіз літературних джерел. Серед видатних зарубіжних мислителів сутність, напрями та теоретичні основи патріотичного виховання досліджували Я. А. Коменський, Й. Ф. Гербарт, А. Дістервег.

Важливість національно-патріотичного спрямування у вихованні молодого покоління відзначали такі вчені та педагоги, як Г. Г. Ващенко, О. В. Духнович, А. С. Макаренко, І. І. Огієнко, С. Ф. Русова, Г. С. Сковорода, В. О. Сухомлинський, К. Д. Ушинський.

Про проблеми патріотичного виховання дітей йшлося у працях і сучасних науковців. Підтвердженням цьому є дисертаційні дослідження О. В. Абрамчук, О. Г. Стьопіної, С. С. Рашидової та ін..

Варто зауважити, що патріотичне виховання здійснюється за допомогою дидактичного матеріалу підручників. Дану проблему у своїх підручниках досліджують М. С. Вашуленко та С. Г. Дубовик. Дидакти звертають особливу увагу учнів на багатство і милозвучність української мови, захоплюють дітей її красою, пробуджують любов до рідного слова, прагнення вивчати українську мову.

Увагу даній проблемі приділяють і такі вчені, як Н. В. Гавриш та Т. С. Маркотенко, М. Д. Захарійчук та А. І. Мовчун. Вони також

наповнювали дидактичний матеріал підручників для початкових класів патріотичною тематикою, національним змістом, любов'ю до рідного краю, що в свою чергу має виховний національно-патріотичний вплив на учня.

Метою статті є проаналізувати вплив патріотичного виховання на розвиток особистості молодшого школяра під час вивчення прикметника на уроках української мови у 3, 4 класах.

Виклад основного матеріалу. На думку С. Гончаренка, автора «Українського педагогічного словника», патріотизм – «одне з найглибших громадянських почуттів, змістом якого є любов до батьківщини, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури» [3, с. 249]. Патріотизм є творчим актом духовного самовизначення особи. Це свідомо громадянська позиція, особлива спрямованість самореалізації і соціальної поведінки громадянина.

У формуванні національної свідомості не можна оминати проблеми мови та мовлення. Підростаюче покоління повинно усвідомлювати, що без оволодіння державною мовою неможливо стати повноцінним громадянином своєї держави, патріотом України.

Українська мова як навчальний предмет несе у собі надзвичайно високу цінність: прищеплення почуття любові до рідної мови, виховання особистості з високим почуття патріотизму, осмислення загальнолюдських цінностей і, оскільки період молодшого шкільного віку за своїми психологічними характеристиками найбільш сприятливий для виховання патріотизму, під час вивчення української мови слід більше зосереджувати увагу дітей на вправи, що мають патріотичний характер.

У нашій статті ми зосередимо увагу на вправах та завданнях, що стосуються вивчення розділу «Прикметник».

До прикладу, у підручнику «Українська мова» для третього класу, М. С. Вашуленко при вивченні теми «Загальне поняття про прикметник».

Значення прикметників у мовленні» подає вірш «*Мова*» [1, с. 138], наповнений любов'ю до рідної мови. Тут автор вірша за допомогою прикметників гарно змальовує предмети навколишнього середовища. А саме, у вправі вжито такі прикметники: *білому світі, чорній землі, бузкової гілки, любистку зеленого, осіннього листу*. Бачимо, що всі прикметники, за допомогою яких автор здійснив опис природи, за значенням належать до якісних прикметників.

Для опрацювання теми «*Зв'язок прикметників з іменниками*» автор висуває вправу, у якій з тексту «*Золоті Ворота*» [1, с. 141] потрібно виписати сполучення іменників із прикметниками. Твір наділений історичними згадками та відомостями про унікальну пам'ятку Київської Русі. Вправи такого роду дають дітям знання не тільки з української мови, а й з історії України.

Багато вправ, що подаються для вивчення даної теми, описують красу української природи, прищеплюють любов до навколишнього світу, розвивають естетичні почуття. До таких належать вправи 344, 345 [1, с. 143], 348-350 [1, с. 144-145]. З-поміж них хочемо детальніше розглянути вправу 344 [1, с. 143]. У ній автор описує неймовірне бажання пагінчика пробити собі шлях до сонечка, показує, що рослини теж хочуть жити. З цього діти роблять висновок, що наш обов'язок полягає у тому, щоб дати рослинам цей шанс на життя, а для цього треба берегти та любити чарівну українську природу.

Сюди ж хочемо додати завдання, яке доцільно використати під час вивчення згаданої теми: *Прочитайте текст, випишіть прикметники в поєднанні з іменниками. Назвіть, на що вказує прикметник.*

Чудова і неповторна природа Гуцульщини, цього дивовижно поетичного куточка Карпат. У кожного, хто побував тут, він викликає щире захоплення; у людей, які вирости й живуть серед цієї казкової природи – народжує в душі почуття прекрасного, прагнення внести красу

в життя і побут. Художня довершеність, витончений смак, природне відчуття міри й гармонії в доборі кольорів - все це втілюється і в умінні побудувати хату, і в бажанні прикрасити свій побут. Гуцульщина здавна славиться народними умільцями – династіями різьбярів, гончарів, ткаль, вишивальниць. З покоління в покоління вони передають шану до прекрасного, свій хист і майстерність, любов до краси [4, с. 9].

Під час вивчення «Змінювання прикметників за родами. Родові закінчення прикметників» нам впадає в око вправа 359. У ній закладені завдання, які дають змогу дітям згадати національного героя та символу України – Тараса Шевченка, пригадати та продемонструвати його творчість.

Укладачі підручника з української мови для четвертого класу більшість вправ з розділу «Прикметник» наділили описами про ліси, тварин, птахів, природу взагалі, її красу та чарівність. До прикладу, вправа 152 [2, с. 80] завдяки вдало підібраним прикметникам описує неповторність української природи і принагідно згадує про найдорожчу людину у нашому житті.

Цікавою щодо нашої теми є вправа «Отчий дім» [2, с. 88]. У ній автор передає почуття неймовірної любові до рідної стежини, білої хатини, до батьківського дому взагалі, одночасно описуючи чарівність природи отчого дому. Схожою до неї є вправа «У ріднім краю» [2, с. 94], у якій дітям пропонують знайти прикметники, ужиті у переносному значенні. Привертання дитячої уваги до пестливих форм слів щодо нашої природи допоможуть дитині краще усвідомлювати її цінність.

Тексти «Батьківщина – це й наші пісні» [2, с. 94], «Козацькі могили» [2, с. 97], «Символи української землі» [2, с. 105] своїм повчальним змістом донесуть до дітей цінність нашої культури, важливість пам'ятати історію наших пращурів, не забувати наших славних козаків, знати символи українського народу.

Бачимо, що під час вивчення розділу «Прикметник» на уроках української мови патріотичному вихованню приділяється увага, проте, на нашу думку, такі завдання можуть бути урізноманітнені та доповнені.

Висновок. З проаналізованих нами джерел та дидактичного матеріалу підручників випливає, що проблема національно-патріотичного виховання і надалі залишається актуальною. На нашу думку, укладачі підручників приділяють належну увагу патріотичному вихованню у запропонованих ними вправах, однак вправи та завдання видаються нам дещо одноплановими. Тому не зайвим буде доповнювати майбутні уроки додатковими вправами та завданнями, пропонувати ігри та цікаві вправи патріотичного характеру, розробляти цікаві творчі завдання не тільки для формування національної свідомості, а й для всебічного розвитку особистості учня.

Література:

1. Вашуленко М. С., Мельничайко О. І., Васильківська Н. А. Українська мова: підруч. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2013. 192 с.
2. Вашуленко М. С., Дубовик С. Г., Мельничайко О. І. Українська мова: підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2015. 191 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: вид-во «Либідь», 1997. 375 с.
4. Гулакова С. А. Національно-патріотичне виховання на уроках української мови і літератури: методичний посібник. Краматорськ, 2017. 21 с.
5. Національно-патріотичне виховання на уроках та в позаурочний час: посібник з супроводжуючим матеріалом використаним на уроках / Укладач Т. В. Воскобойнікова. Снігурівський р-н, 2017-2018. 48 с.

BLENDING LEARNING AS A CONVERSION OF TRADITIONAL EDUCATION

Khomenko O. V.,

Lecturer of the Department of the English

Language of Humanities Orientation № 3

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kyiv, Ukraine

Since information is available for everyone and the teachers would prefer to be perceived as a tutor, not as a strict critic. The approach to learning has changed – students are not interested in listening to the theory for hours, so they find it more interesting spending time in their gadgets, chatting without paying attention to the teacher.

Blending learning is a technology that combines the traditional classroom system and online learning.

This is an educational concept that combines individual online learning and classroom tutoring. The students have the necessary material for the lesson with the help of the Internet and gadgets before the class. And at the same time, they do not bother with the books.

When combined instruction that the student is developing online (self-reading materials, viewing demo videos, or watching a video recording of a teacher's lecture, or in the form of a game), they find their use offline. All activities that take place at a school or university should be combined and practically consolidate with the knowledge gained by students via their online work [1].

It is necessary to select a learning model that is best suited for the class and the students' style of learning. There are such models:

1. Rotary models are the organization of a course or subject in such a way that students move between different types of learning according to a fixed schedule or at the discretion of the teacher, at least one of these formats is online learning. Other possible formats are work in small project teams, group projects, individual consultations from the teacher, written assignments. Students study mainly in school, but also do some homework.

1.1. Station rotation is a model of organization of a course or subject in which students move between different “stations” within one or more (few) offices. Station rotation differs from individual rotation by the fact that students have to go through all the stations, and not just those that are set by their individual schedule.

1.2. Laboratory rotation is a model for organizing a course or subject when one of the stations is in a special computer room and where students are trained on their own online.

1.3. The “inverted” class is a model for organizing a course or subject in which students study online outside the school, in the usual place of homework (at home), and then go to school to work on projects based on the acquired knowledge and mastered rules and instructions, or get additional information from the teacher. The main theoretical part of the course is acquired online, which is what distinguishes the model of the “inverted” class from simply performing homework online because without mastering the theory itself, the student will not be able to actively participate in discussions with the teacher or implement the project.

1.4. Individual rotation is a model of mixed learning, where each student has an individual schedule and does not necessarily visit each station. The schedule is compiled automatically.

2. A flexible model is a course or subject in which an online component forms the basis of student learning, even if certain activities are done offline. Students work on an individual, flexible schedule that includes different learning

formats. The teacher is available for any consultation, and students study, mostly in the school, and perform individual homework. The teacher is ready to provide support, if necessary, through activities such as work in small groups of learning, group projects, as well as individual counseling. There are examples of implemented flexible models, in which the teacher provides more or less support. This relationship needs to be tailored to a particular school and the goal of introducing mixed learning.

3. Self-mix model (A La Carte Model). A student attends a course fully online and attends educational events at a school or university. The teacher in this model is an online teacher. Students can take an online course either at the school/university (if equipment and room are available) or at home. The model cannot be applied to all the subjects since online courses should be combined with those with the teacher (the social aspect).

4. Enhanced Virtual Learning Model is a course or subject in which students are required to take part in their studies with their teacher offline (tet-a-tet), and then complete their individual tasks on their own. Online learning is the foundation of student learning, especially when students are away from the school premises. The teacher, as a rule, works both online and offline. Many models of enriched virtual learning began as separate online courses and then complemented by a mixed curriculum to provide students with social experience in school attendance.

The model of enriched virtual learning differs from the “inverted” class because in the first case, students rarely meet face-to-face with their teachers. It differs from a completely online course where the student volunteers for advice from a teacher; in the case of enriched virtual learning, the student is obliged to take separate classes with the teacher and receive advice [2].

Blended learning has many advantages:

1. Provides more student freedom. Where and when to use the online service is the personal choice of everyone.
2. It trains student autonomy and responsibility.
3. Develops a sense of self-confidence through preliminary training, and thus removes the fear of public use of new material.
4. Reduces the time to test homework, so there is more time for group and paired communication tasks, where the teacher only serves as a facilitator (assistant).
5. Raises emotional intelligence through continuous interaction of students in the group, which contributes to better assimilation of the material.
6. Personalizes the learning process through technology engagement.
7. Enhances personal motivation with the help of communicative activities in groups [3].

What are the disadvantages of blended learning?

1. Lack of motivation.

The type of blended learning can degrade the motivation and willingness of the students. Not every blended learning model is applicable to every age category.

2. Basic technology knowledge.

Because students have to focus on a new system and new knowledge, it might cause a cognitive overload.

3. Plagiarism and credibility problem.

“There is no climate change” (...well, according to Donald Trump). Students have to think by themselves what the answer could be and search the answer on the internet [4].

Summing up everything mentioned above, blended learning is simply the use of technical learning tools, that is, the vital addition of modern interactive technologies to traditional ones. That is a new approach that transforms the structure and changes the traditional roles of the teachers and students as well as educational institutions.

References:

1. Що таке змішане навчання та як його використовують у школі Green Country Retrieved from: <https://osvitoria.media/experience/shho-take-zmishane-navchannya-ta-yak-jogo-vykorystovuyut-u-shkoli-green-country/>
2. Blended learning. Retrieved from: <https://education.microsoft.com/Story/Lesson?token=D11mZ>
3. Learning+online learning=blended learning. Retrieved from: <http://www.prosvitcenter.org/uk/navchannya-v-shkoli-onlayn-navchannya-zmi/>
4. Collis B., Moonen J. Flexible learning in a digital world: experiences and expectations. London: Kogan Page Limited. 2001.

ВАЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР У НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ТЕХНІЧНОМУ ВУЗІ

Шалова Н. С.,

*старший викладач кафедри англійської
мови технічного спрямування № 2*

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Одне із завдань викладача вузу – це створення позитивної мотивації у студентів. Особливо важливо це розуміти при роботі зі студентами немовних спеціальностей, так як іноземна мова не є для них профілюючим предметом, як, наприклад, для студентів-лінгвістів. Для того щоб правильно і якісно організувати роботу на заняттях, зацікавити студентів до вивчення іноземних мов, викладач повинен вміти

застосовувати різні методики, одна з яких – проведення ділових ігор. Даний вид роботи дає можливість розвинути мовні навички студентів, а також застосувати їх в ситуаціях професійного спілкування.

Відомі три аспекти в навчанні студентів немовних вузів іноземної мови в професійних цілях. Перший – навчання читання і розуміння іншомовної науково-технічної літератури. Другий – навчання навичок написання іноземною мовою текстів доповідей, наукових статей. Третій аспект пов'язаний з навчанням іншомовного монологічного висловлювання з метою усного представлення результатів та їх обговорення в професійно-підготовленому середовищі – на конференціях, симпозіумах.

Крім монологічних висловлювань, найважливіший напрям лінгводидактики міжкультурного спілкування – риторична ефективність мовленнєвої взаємодії з діловими партнерами. Слід зазначити, що в наш час багато студентів приходять до вузів і, досить вільно володіючи іноземною мовою, мають менш розвинену здатність до ефективної комунікативної діяльності в ситуаціях, що імітують бізнес-спілкування. Це ставить перед викладачами нелегке завдання формувати у студентів комунікативну компетенцію не просто як комплекс знань, умінь і навичок у використанні мови, а й як психологічну, інтелектуальну і культурологічну готовність до мовної взаємодії з партнерами.

Викладачі, створюючи реальні ситуації ділового спілкування (переговори, бесіди, обговорення, суперечки, торги, презентації, прес-конференції тощо), повинні приділяти увагу і знайомити студентів з принципами та нормами, закладеними в його основі. Від того, наскільки чітко це робиться, залежить результативність поставленої мети ділового спілкування, ступінь взаєморозуміння з партнерами-студентами, задоволення своєю працею, морально-психологічний клімат у групі.

Ділові гри підтримують інтерес до досліджуваного матеріалу, дають можливість студентам змоделювати їх майбутню професійну діяльність, спробувати свої навички спілкування англійською мовою в плані їх застосування на практиці для своєї майбутньої спеціальності, розвивають студентів з психологічної точки зору.

Ділова гра формує мовні навички та розвиває мовні вміння, сприяє запам'ятовуванню мовного матеріалу, розвиває пам'ять, мислення та пізнавальні процеси. Як ми бачимо, ділова гра багатогранна і виконує безліч функцій.

Ділові ігри можна згрупувати наступним чином:

1. Ігри типу «мозкової атаки», «клубу знавців», а також тематичні розважальні ігри. Їх завдання полягає в тому, щоб розкрити інтереси і уяву учасників, активізувати ігрову та колективну мотивацію.
2. Ситуативно-рольові ігри. Дані ігри включають в себе аналіз конкретних ситуацій та їх рольове відтворення.
3. Конструктивно-рольові, дискусійні, проблемно-рольові ігри. Вони формують навички прийняття та ефективного виконання ділових ролей, навчання взаємодії та згуртованості, участі у створенні колективних рішень та продуктивної співпраці.
4. Творчі гри. Це колективна творчість по створенню технічних, художніх чи дослідницьких проєктів. В ході таких ігор у студентів розвивається творчий потенціал, їм прищеплюється ініціативність, сміливість, відповідальність, наполегливість[1, с. 50].

Щоб коректно провести ділову гру, студентів необхідно заздалегідь забезпечити завданнями, які готують і налаштовують їх на даний вид діяльності. Студенти повинні самостійно зібрати інформацію з даної теми і підготуватися з мовної точки зору до виконання своєї ролі. На даному етапі слід приділити увагу роботі зі спеціальними текстами

іноземною мовою, підбору, аналізу та сортуванню необхідної лексики. Бажано ознайомлення учнів зі спеціальною літературою з певної теми.

Викладачу необхідно організувати і провести саму гру в аудиторії. При цьому необхідно враховувати такі моменти:

- визначення мети і завдання переговорів;
- обговорення їх основних особливостей, а також можливих мовних та психологічних труднощів в ході переговорів;
- забезпечення студентів необхідною лексикою з даної теми та обговорення особливостей побудови фраз, вміння правильно реагувати на мовлення;
- попереднє відтворення переговорів українською мовою з метою підготовки, продумування сценарію і виявлення можливих варіантів ходу гри;
- правильна організація гри, спонукання студентів до комунікації, схвалення їх мовних висловлювань без акцентування на їхніх граматичних помилках під час самої гри, можливо, залучення сильних з мовної точки зору студентів до організації та контролю процесу;
- залучення інших студентів до гри за допомогою уважного прослуховування діалогу, їх реакції у вигляді спонтанних висловлювань, питань;
- подальше обговорення гри з викладачем з метою аналізу граматичних помилок і побудови діалогу;
- подальше обговорення гри між самими студентами з метою їх самостійної оцінки та аналізу проведеної гри [2, с. 23].

Отже, ділова гра сприяє виникненню інтересу, зосередженню уваги слухачів на навчальному матеріалі. Вона в цілому реалізує освітню, виховну, розвиваючу, комунікативну, діагностичну, релаксаційну функції. Правильно організована гра є обов'язковим засобом створення ситуації

спілкування, активізує навчальний процес і є потужним стимулом та повинна активно включатися в заняття з іноземної мови.

Література:

1. Ансімова Н. Н. Методичні рекомендації по застосуванню ігрових технологій на заняттях зі спеціальних дисциплін як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів. Режим доступу: URL: <http://gigabaza.ru/doc/26366.html>.
2. Свич Н. А., Трутько Е. Ю. Ділові ігри під час навчання іноземних мов. Режим доступу: URL: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2013/Pedagogica/5_138756.doc.html.

ПРОБЛЕМА САМООБРАЗОВАНИЯ В ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ

Щербань Л. М.,

*старший преподаватель кафедры английского
языка гуманитарного направления № 3*

Национальный технический университет Украины

«Киевский политехнический институт

имени Игоря Сикорского»

г. Киев, Украина

Развитие современного общества напрямую связано с процессами, происходящими в системе образования. Современный специалист любой отрасли, будь то техника, культура или наука, обязан быть компетентным в своей сфере, владеть иностранным языком и постоянно совершенствоваться. Этому может помочь самообразование.

Самообразование можно рассматривать как желание расширить свой кругозор, узнать больше о культуре других народов, повысить свой жизненный уровень, в полной мере проявить свои профессиональные способности и иметь возможность реализовать свой собственный интерес к повышению уровня своего образования.

Самообразование относится к тому виду деятельности, который возможно осуществлять вне учебного заведения, без «присмотра» преподавателя, в соответствии с планом, разработанным самим обучающимся (студентом).

Способность учиться – это та особенность, которую студент приобретает в вузе, и она будет иметь влияние на его профессиональное развитие. Важной задачей является научиться учиться и также сформировать у студентов способность к самостоятельному обучению. Этот факт должен учитываться при разработке учебных материалов, необходимых при проведении лекций, практических занятий, семинаров и др.

Поэтому перед вузом стоит задача: цели обучения профессиональной деятельности соотнести с запросами студентов, стремлением к самосовершенствованию, умению учиться самостоятельно, развивать те черты, которые необходимы для будущей профессиональной деятельности. Среди форм обучения в вузе активно используются семинары, конференции, профессионально-ориентированные игры, дискуссии на профессиональную тематику и др.

Безусловно, что положительные результаты самообразования и самообучения студентов, могут быть в том случае, если их основы заложены еще в период обучения в школе.

Среди определенного круга специалистов существует мнение, что самообразование – это результат чтения научной и художественной литературы [2]. Также существует мнение, что самообразование – это

знания, приобретенные в ходе самостоятельной работы без руководства преподавателя. По сути, самообразование – это такой вид работы, который осуществляется исключительно благодаря желанию самого человека, без помощи преподавателя, вне учебного заведения, без разработанного плана [1]. Результатом самообразования будет личностное развитие студента.

Мы считаем, что немаловажным фактором процесса самообразования нужно рассматривать мотивацию.

В настоящее время появился целый ряд факторов, которые способствуют готовности студента к самообразовательной деятельности. Среди этих факторов можно выделить группу, которая является наиболее действенной:

- расширение сфер сотрудничества в разных направлениях (производство, наука, медицина, образование и т.д.) между государствами;
- наличие международных компаний и предприятий;
- программы по обмену студентов;
- возможность обучения за рубежом, в том числе и дистанционно;
- желание узнать больше о культуре и традициях других народов и т.д.

Студент, осознавая важность образования для становления личности, продолжает работать самостоятельно. Он понимает, что уровень его подготовки предоставляет ему больше возможностей при наличии высокой конкуренции. В условиях самообразования студент самостоятельно выбирает и лично выполняет те действия, которые приводят его к достижению поставленной цели.

Самообразование можно рассматривать как осознанный выбор целей, задач, методов, способов и средств их решения.

Литература:

1. Бондаревский В. Б. Воспитание интереса к знаниям и потребности к самообразованию / Бондаревский В. Б.: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1985. – 143 с.
2. Рахманов И. В. Обучение устной речи на иностранном языке: Учебное пособие / Рахманов И. В. Библиотека преподавателя. – М.: Высшая школа, 1980. – 120 с.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Яблуновська К. О.,

асистент кафедри методики професійного навчання

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

У сучасних умовах глобалізації всіх сфер життя, використання високих технологій, що супроводжуються безпервними екологічними катастрофами техногенного походження, висуваються досить високі вимоги до професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників аграрного профілю. Підготовка таких фахівців, здатних до ефективного здійснення професійної діяльності, пов'язана з формуванням їх екологічної компетентності, що передбачає спроможність спеціалістам брати активну участь у подоланні хронічної екологічної кризи, дає можливість не лише ліквідувати, а й успішно запобігати надзвичайним ситуаціям.

Аналіз літературних джерел показав що пріоритетні підходи до формування екологічної компетентності, сутність структури цього

поняття, принципи формування якості представлено у працях Г. Білецької, О. Колонькової, Л. Лук'янової, В. Маршицької, О. Пруцакової, Н. Пустовіт, Л. Руденко, С. Шмалей та ін.

Проблема використання інтерактивних технологій стала предметом досліджень І. Дичківської, О. Зінченко, Л. Пироженко, О. Пометун та ін.

За умов впровадження компетентнісного підходу у процес професійної підготовки студентів і формування компетентності особистості як планового результату навчання, набирає чинності активна пізнавальна діяльність особистості, що приводить до формування умінь творчо мислити, використовуючи набуті у процесі навчання знання, навички, вміння. Тому організовуючи освітню діяльність студентів викладачів необхідно забезпечити максимальну їх активність та самостійність у оволодінні навчальним матеріалом.

Поняття «інтерактив» запозичине з англійської мови і означає «взаємодіючий». Сутність інтерактивного навчання за словами О. Пометун та Л. Пироженко, полягає у тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх його учасників. Це спільний навчальний процес, взаємонавчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Інтерактивне навчання – це специфічна форма пізнавальної діяльності, яка має передбачену мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність [1].

О. Комар дає визначення інтерактивної технології навчання як організації навчального процесу, що унеможливорює пасивність студента у колективній діяльності та ґрунтується на взаємодії всіх його учасників.

Інтерактивні технології навчання передбачають чітко спланований очікуваний результат навчання, активізують процес пізнання.

Педагогічний потенціал технологій, які ґрунтуються на використанні активних і емоційно забарвлених форм і методів навчання полягає у формуванні з їх допомогою навичок прийняття студентами екологічно виправданих рішень на основі розвитку аналітичних, оціночних, прогностичних умінь. При цьому перевага має надаватися активним формам і методам [2].

Реалізація педагогічних можливостей активних методів для завдання формування екологічної компетентності студентів в аудиторній діяльності вимагає: аналізу мети і змісту заняття відповідно до особливостей активних методів; виявлення в змісті навчального матеріалу інформаційно-пізнавальних суперечностей; добору додаткової інформації для загострення суперечностей, створення проблемних ситуацій; вивчення готовності студентів до усвідомлення і розв'язання проблеми, а також добору методів, які відповідають конкретним педагогічним цілям.

Як висновок можемо сказати, що інтерактивні технології уможливають створення навчального середовища, в якому теорія і практика щодо екологічних проблем докільця засвоюється одночасно. Їх використання дає змогу правильно використовувати екологічну інформацію та приймати рішення в реальних ситуаціях.

Література:

1. Вербицький А. Активные методы обучения в высшей школе: контекстный поход / Вербицький А. – М., 1989. – 127 с.
2. Стефанків О. М. Раціоналізація природокористування в АПК та формування екологічної свідомості населення: монографія / О. М. Стефанків, О. М. Максимович. – Івано-Франківськ: Сімик, 2012. – 180 с.

*XIV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

**«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ НАУКИ»**

Тези доповідей

Частина 2